

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

Το Ελληνικό Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη:
Η εσωτερική ασφάλεια των πολιτών και η
εγκληματικότητα από το 2005 μέχρι το 2020
Μελέτες περίπτωσης

Ισμήνη Ειρήνη Κοτσάνου

Κόρινθος, Αύγουστος 2022

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations

Master Program in
«Governance and Public Policies»

The Greek Ministry of Citizen Protection:
The internal security of citizens and criminality
from 2005 to 2020
Case studies

Ismini Eirini Kotsanou

Corinth, August 2022

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του/ης συγγραφέα/ως και ο/η επιβλέπων/ούσα, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Η δηλούσα

Ισμήνη Ειρήνη Κοτσάνου

I.K.

Στους γονείς μου που με μεγάλωσαν με αγάπη...

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου στο τμήμα της Πολιτικής Επιστήμης και των Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κύριο Ευστάθιο Φακιολά και τον κύριο Εμμανουήλ Παπάζογλου για την πολύτιμη βοήθεια τους στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές μου, για τις θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις με τις οποίες με εφοδίασαν, αλλά κι για το πάθος με το οποίο μας δίδαξαν.

Το Ελληνικό Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη:
Η εσωτερική ασφάλεια των πολιτών και η εγκληματικότητα από
το 2005 μέχρι το 2020
Μελέτες περίπτωσης

Σημαντικοί Όροι: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Εσωτερική Ασφάλεια, Έγκλημα κατά της Ζωής, Εγκληματική Οργάνωση, Ποινικός Κώδικας, Πρότυπα Αντεγκληματικής Πολιτικής, Ευρωπαϊκή Ένωση, Λευκή Βίβλος, Αστυνομία και Σωφρονιστική Πολιτική

Περίληψη

Στην εργασία αυτή το ερευνητικό ερώτημα σχετίζεται με τους παράγοντες που προσδιορίζουν την ελληνική δημόσια πολιτική αντιμετώπισης του εγκλήματος στην Ελλάδα από το 2005 μέχρι και το 2020. Θα εξεταστούν συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα κι θα χρησιμοποιηθεί η ποιοτική μέθοδος ανάλυσης. Η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας κι οι βασικές προκλήσεις που αυτή αντιμετωπίζει, αποτελεί σπουδαία έννοια μελέτης της ελληνικής αλλά κι διεθνής βιβλιογραφίας. Πιο συγκεκριμένα, το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα με βάση το Ευρωπαϊκό κι Εθνικό Δίκαιο (Σύμβαση του Παλέρμου κι Άρθρο 187 ΠΚ), αποτελεί κι την βασική πρόκληση της Εσωτερικής Ασφάλειας, στην οποία η έρευνα αυτή θα επικεντρωθεί. Θα αναλυθούν τα πρότυπα της αντεγκληματικής πολιτικής, με σκοπό την παρουσίαση της προσπάθειας των αρχών να περιορίσουν τα ποσοστά της εγκληματικότητας στην Ελλάδα. Τούτο θα ενισχύσει την έρευνα σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση των εγκλημάτων κατά της ζωής και το οργανωμένο έγκλημα, με περαιτέρω προσθήκη των πολιτικών κι δράσεων που έχουν παρθεί από την πλευρά του σύγχρονου Ευρωπαϊκού και Ευρωπαϊκού κόσμου από το 2005 έως το 2020. Ένα από τα παραπάνω εγχειρήματα αποτελεί η Λευκή Βίβλος για την Προστασία του Πολίτη εκ μέρους του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, σχετικά με το επικαιροποιημένο περιεχόμενο της Ασφάλειας των Πολιτών, αλλά κι η νέα πενταετή στρατηγική για την ενίσχυση της συνεργασίας πανευρωπαϊκά. Επίσης, η έρευνα θα εξετάσει τον ρόλο της Αστυνομίας στην σωφρονιστική πολιτική στην Ελλάδα, δίνοντας και τα ποσοστά της εγκληματικότητας από την Ελληνική Αστυνομία. Με σκοπό όλα τα παραπάνω να γίνουν πιο κατανοητά θα συζητηθούν ορισμένοι παράγοντες που επηρέασαν την ύπαρξη του οργανωμένου εγκλήματος από το 2005 έως το 2020 στην Ελλάδα. Στο συμπέρασμα, θα δοθεί μια απάντηση κατά πόσον η προσπάθεια πρόληψης του εγκλήματος είναι αποδοτική στην Ελλάδα, βασιζόμενη στις απαντήσεις των επιστημόνων σε πραγματοποιούμενες συνεντεύξεις και στην επιστημονική βιβλιογραφική αναφορά.

**The Greek Ministry of Citizen Protection:
The internal security of citizens and criminality
from 2005 to 2020
Case studies**

Important Terms: Ministry of Civil Protection, Internal security, Crime against Life, Organized Crime, Criminal Code, Anti-Crime Policy Standards, European Union, White Paper, Police and Correctional Policy

Summary

In this work, the research question is related to the factors that determine the Greek public policy of dealing with crime in Greece from 2005 to 2020. Specific criminal offenses will be examined, and the qualitative method of analysis will be used. The concept of Internal Security and the main challenges it faces is an important concept to study in the Greek and international literature. More specifically, International Organized Crime based on European and National Law (Palermo Convention and Article 187 of the Criminal Code), is also the main challenge of Internal Security, on which this research will focus. The standards of the anti-crime policy will be analyzed, with the aim of presenting the efforts of the authorities to limit the rates of crime in Greece. This will enhance research on preventing and combating crimes against life and organized crime, further adding to the policies and actions taken by the contemporary European and European world from 2005 to 2020. One of the above initiatives are the White Paper on Citizen Protection on behalf of the Ministry of Citizen Protection, regarding the updated content of Citizen Security, but also the new five-year strategy to strengthen cooperation across Europe. Also, the research will examine the role of the Police in the prison policy in Greece, giving the percentages of crime by the Greek Police. In order to make all of the above easier to understand, some factors that influenced the existence of organized crime from 2005 to 2020 in Greece will be discussed. In the conclusion, an answer will be given as to whether the effort to prevent crime is efficient in Greece, based on the answers of the scientists in interviews and the scientific bibliographic reference.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη

Abstract

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Κατάλογος Εικόνων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας	1
1.2 Η Επιτροπή Πολιτικής κι Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας	9
1.3 Οι βασικές προκλήσεις της Εσωτερικής Ασφάλειας: Η Σύμβαση του Παλέρμου και το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα	14
1.4 Τα Προγράμματα υποστήριξης της Εσωτερικής Ασφάλειας: Το Ταμείο της Εσωτερικής Ασφάλειας κι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN)	19
1.5 Ανακεφαλαίωση	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Το Οργανωμένο Έγκλημα στην Ελλάδα

2.1 Εισαγωγή	21
2.2 Η Εγκληματική Οργάνωση κι το Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα.	22
2.3 Οι Εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας 2005-2020 για την εγκληματικότητα κι η Υπηρεσία του Οργανωμένου Εγκλήματος.	27
2.4 Ανακεφαλαίωση	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η Αντεγκληματική Πολιτική

3.1 Εισαγωγή	31
3.2 Η Έννοια κι τα Περιεχόμενα της Αντεγκληματικής Πολιτικής	32
3.3 Τα Πρότυπα της Αντεγκληματικής Πολιτικής	33
3.4 Η Συμβολή της Αντεγκληματικής Πολιτικής στην πρόληψη του εγκλήματος	37
3.5 Ανακεφαλαίωση	38

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη κι οι
Δημόσιες Πολιτικές Πρόληψης του
Εγκλήματος στην Ελλάδα από το 2005 έως
το 2020**

4.1 Εισαγωγή	39
4.2 Η Λευκή Βίβλος για την Προστασία των Πολιτών	40
4.3 Οι Δημόσιες Πολιτικές για το Έγκλημα από το 2005 έως το 2020	45
4.4 Η Νέα Πενταετής Στρατηγική για την ενίσχυση της Συνεργασίας στην Ευρώπη	48
4.5 Ανακεφαλαίωση	49

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Ο ρόλος της Αστυνομίας στη
Σωφρονιστική Πολιτική της Ελλάδας από
το 2005 έως το 2020**

5.1 Εισαγωγή	50
5.2 Η Ιστορία Ίδρυσης της Ελληνικής Αστυνομίας	51
5.3 Το Ελληνικό Αστυνομικό Σύστημα	52
5.4 Ο Ρόλος της Αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική	54
5.5 Τα Συνταγματικά Δικαιώματα των Φυλακισμένων	56
5.6 Η Αποδοτική Λειτουργία της Αστυνομίας στην Πρόληψη κι στην Καταπολέμηση του Εγκλήματος- Στατιστικά Στοιχεία Παραδείγματα εγκληματικής δραστηριότητας	57
5.7 Δράσεις μετά το 2020:	
5.7.1 Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλίκων	60
5.7.2 Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής	62
5.8 Ανακεφαλαίωση	63

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Παράγοντες που επηρέασαν τον ρυθμό της
Εγκληματικότητας από το 2005 έως το
2020**

6.1 Εισαγωγή	64
6.2 Η άσκηση επιρροής ορισμένων παραγόντων στο έγκλημα	65
6.3 Ανακεφαλαίωση	67
Συμπεράσματα	68
Βιβλιογραφία	71

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Αριθμός	Τίτλος	Σελίδα
2.1	Σύνολο συλληφθέντων που ανήκαν σε εγκληματική οργάνωση 2005-2020	29
5.1	Τετελεσμένα εγκλήματα κατά της ζωής στην ελληνική επικράτεια 2005-2020	60
5.2	Εξιχνιασμένες Υποθέσεις εγκλημάτων κατά της ζωής στην ελληνική επικράτεια 2005-2020	60

Κατάλογος Εικόνων

Αριθμός	Τίτλος	Σελίδα
1.1	Στρατηγική για την Ευρωπαϊκή Ένωση -Ασφάλεια: Κύριες Δράσεις	12
1.2	Παράδοση στην Ένωση Ασφαλείας Δεκέμβριος 2020-Ιούνιος 2021	13
2.1	Η οικογένεια των οργανωμένων εγκληματιών	24
4.1	Τομείς τους οποίους μελετά η Ασφάλεια (2021)	41
4.2	Τα χαρακτηριστικά της Ασφάλειας	42
4.3	Τομείς ενασχόλησης της Λευκής Βίβλου	43
4.4	Λειτουργίες του Νέου Επιχειρησιακού Δόγματος της Αστυνομίας	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

1.1 Η Έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας

Η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας περιλαμβάνει την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για ελευθερία και ασφάλεια εντός της εδαφικής επικράτειας στην οποία διαμένουν οι πολίτες, όπως επίσης κι την εξασφάλιση του κράτους δικαίου κι της αλληλεγγύης.

Με βάση το Άρθρο 25 του Συντάγματος της Ελλάδας ισχύει πως *«Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως άτομου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. 2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη. 3. Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται. 4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης. Επιπλέον, αγγίζει ποικίλους τομείς, όπως τις σοβαρές απειλές που έχουν συνέπειες στην ζωή κι την ευημερία των πολιτών (παραδείγματος χάριν οι φυσικές καταστροφές κι οι πλημμύρες)».*

Μέσω της επιχειρησιακής συνεργασίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το Σχέδιο της Στρατηγικής της Εσωτερικής Ασφάλειας για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2010, σελ. 9), επιδιώκει την ενίσχυση της ασφάλειας αλλά κι τον περιορισμό των παραπάνω απειλών. Ο παραπάνω στόχος αποτελεί την βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την βελτίωση της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών.

Με σκοπό να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι που απειλούν την Εσωτερική Ασφάλεια, όπως το οργανωμένο έγκλημα κι η διαφθορά, είναι απαραίτητη η αποδοχή των πολιτών όσον αφορά τους στόχους κι το όραμα για την εδραίωση της Εσωτερικής Ασφάλειας στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί, πως η τεχνολογική ανάπτυξη κι η επιστημονική πρόοδος θα συμβάλλουν στην πάταξη των παραπάνω απειλών (2010, σελ. 10).

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονιστεί σημασία που θα έχει η στρατηγική αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το σύνολο της οικονομικής, κοινωνικής κι πολιτικής ζωής της κάθε χώρας χωριστά αλλά κι με αλληλένδετο τρόπο ταυτόχρονα. Αρχικά, μέσω της υιοθέτησης νέων πιο αποδοτικών στρατηγικών, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα βελτιώσει τον τομέα της δικαιοσύνης κι της ελευθερίας, μέσω της εξασφάλισης μιας σειράς από οφέλη με βάση το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την εδραίωση της Εσωτερικής Ασφάλειας. Μερικά από αυτά θα αφορούν την προαγωγή της συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ένωσης κι την μείωση του ποσοστού της ανασφάλειας που νιώθουν οι πολίτες στην καθημερινότητα τους. Επιπροσθέτως, η κατανομή των αναγκών των πολιτών θα κάνουν την διαφορά, με βάση τις οριοθετημένες προτεραιότητες σχετικά με τη θέσπιση των πολιτικών ασφαλείας, στις οποίες θα συμμετέχουν εξειδικευμένοι επιστήμονες κι όσοι αποτελούν τους εμπλεκόμενους φορείς στις παραπάνω πολιτικές. Αν κι όχι λιγότερο σημαντική, θα αναφερθεί η προσπάθεια για την επίτευξη της διασύνδεσης ανάμεσα στον τομέα της Εξωτερικής κι της Εσωτερικής Ασφάλειας, με στόχο την ανάπτυξη μιας λειτουργικής συνολικής προσέγγισης για την ασφάλεια σε σχέση με χώρες που δεν εντάσσονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2010, σελ. 10).

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός πως η Εσωτερική Ασφάλεια κι η σταθερότητα στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετίζεται με την παράλληλη διατήρηση κι προστασία των δημοκρατικών κοινωνιών κι την εμπιστοσύνη την οποία δείχνουν οι πολίτες στην Ένωση. Για να εξασφαλιστεί η δημοκρατία κι το κράτος δικαίου, σύμφωνα με τους επιστήμονες (βλέπε για παράδειγμα, Glencross Andrew (2015, σελ. 427 μέχρι 433)), πέρα από την ανάγκη υιοθέτησης πιο ριζοσπαστικών κι μετασχηματιστικών ιδεών στο χώρο της Ένωσης (όπως για παράδειγμα, την δημιουργία προτάσεων για μια πιο δημοκρατική Ένωση δια

μέσου της ανεπτυγμένης έμμεσης λογοδοσίας των κυβερνώντων αλλά κι τη αλλαγή στις σχέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την Επιτροπή), επεκτείνεται η ιδέα της ίδρυσης των διεθνικών κομμάτων σε αντικατάσταση των κατακερματισμένων εθνικών κομμάτων. Μάλιστα, το τελευταίο θα συμβάλλει σημαντικά στην διατήρηση των δημοκρατικών αρχών των χωρών, καθώς, όπως παραδέχεται ο Glencross (2015, σελ. 431) όπου « τα διεθνικά κόμματα μπορούν, σε αυτή τη βάση, να διαδραματίσουν ρόλο στην αντιμετώπιση του πολιτικού κατακερματισμού στα 28 κράτη-μέλη: στις ομοσπονδίες, τα ολοκληρωμένα συστήματα κομμάτων συνδέονται με τη συγκέντρωση της πολιτικής δραστηριότητας και της δημόσιας πολιτικής. Με τους πολιτικούς και τα κόμματα να μάχονται πέρα από τα εθνικά σύνορα, θα αυξηθεί φυσικά η προβολή των θεμάτων της ενωσιακής πολιτικής, καθώς κι η ευαισθητοποίηση γι' αυτά που επιτελεί η Ένωση».

Με τη σκέψη πάνω στο ζήτημα της ενίσχυσης της δημοκρατίας, γίνονται κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει φροντίσει να εξασφαλίσει την παραπάνω έννοια κι με ορισμένες ιδιαίτερες Συνθήκες, όπως τις Συνθήκες του Μάαστριχτ αλλά κι της Λισαβόνας. Οι παραπάνω Συνθήκες περιλαμβάνουν τον προσδιορισμό των κοινών απειλών κι προκλήσεων, δίνουν ένα ορισμό των κοινών πολιτικών της Εσωτερικής Ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και καθορίζουν το Ευρωπαϊκό Πρότυπο Ασφάλειας. Άλλωστε, όπως αναφέρει ο Glencross (2015, σελ. 431) « Η δέσμευση αυτή κατοχυρώνεται στις Συνθήκες, όπως τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (άρθρο 41), η οποία ορίζει ότι τα «ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στο πλαίσιο της Ένωσης. Συμβάλλουν στην δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της βούλησης των πολιτών της Ένωσης. Επίσης, η Συνθήκη της Λισαβόνας, μέσω των διαδικασιών της κίτρινης και της πορτοκαλί κάρτας, αναγνώρισε ρητά τα οφέλη από την αύξηση της εθνικής κοινοβουλευτικής συμμετοχής στην χάραξη της πολιτικής της Ένωσης. Αυτά τα μέτρα βρίσκονται σε συμφωνία με την αρχή της επικουρικότητας της Ένωσης, δηλαδή τη διασφάλιση ότι η χάραξη πολιτικής δεν συγκεντρώνεται σε υπερβολικό βαθμό στο επίπεδο της Ένωσης. Ωστόσο, υπάρχουν κι άλλα οφέλη που προκύπτουν από την μεγαλύτερη εθνική κοινοβουλευτική συμμετοχή, ιδιαίτερα το γεγονός ότι καθίστανται οι εθνικές κυβερνήσεις πιο υπεύθυνες για τις αποφάσεις στο επίπεδο της Ένωσης και ότι βελτιώνεται η εθνική συζήτηση για τις Ενωσιακές Πολιτικές».

Πέρα από το ζήτημα της διατήρησης του δημοκρατικού ιδεώδους κι την παράλληλη προώθηση του κράτους δικαίου το οποίο αναλύθηκε παραπάνω, θα δοθεί η ευκαιρία, στο σημείο αυτό, να αναλυθούν οι τρεις πυλώνες ενασχόλησης του Σχεδίου για την Εσωτερική Ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αρχικά, στο πλαίσιο της επίτευξης των δημοκρατικών κοινωνιών, μαζί με τις ελευθερίες των μετακινήσεων κι την οικονομική ανάπτυξη που επιτυγχάνεται ανάμεσα στα κράτη, παρουσιάζονται και αρκετοί κίνδυνοι, όπως η εγκληματική δραστηριότητα. Έτσι, σύμφωνα με το Σχέδιο της Στρατηγικής για Εσωτερική Ασφάλεια στην Ευρώπη, οι πολίτες ανήκουν σε μια ανοικτή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, στην οποία οι ελευθερίες συνεπάγονται κι κινδύνους. Αυτός είναι κι ο πρώτος πυλώνας ο οποίος διακυβεύεται στον Ευρωπαϊκό χώρο σχετικά με το ζήτημα της Ασφάλειας.

Εξάλλου, με βάση τις απαντήσεις που λήφθηκαν από το Ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη (2022, σελ. 7), σε πραγματοποιούμενη συνέντευξη, γίνεται φανερό, πως η παγκοσμιοποίηση και τα «ανοιχτά σύνορα», μαζί με την θεαματική χρήση νέων τεχνολογιών στην καθημερινότητα, ακόμη και τις εξόχως ιδιότυπες συνθήκες όπως προέκυψαν από τα περιοριστικά μέτρα για την ανάσχεση μιας παγκόσμιας επιδημίας όπως αυτή του covid-19 , δίνουν ως διεθνές περιβάλλον ευκαιρίες στο έγκλημα να κινηθεί και να αναπτυχθεί, πέραν από σύνορα και τοπικούς προσδιορισμούς. Επίσης, η χρήση του διαδικτύου ή του ψηφιακού κόσμου που έρχεται μαζί με τα άλματα στην βιοτεχνολογία φέρνουν και νέες απειλές για την ατομική, οικογενειακή και συλλογική ασφάλεια και νέους «πυρήνες» εγκληματικής συμπεριφοράς. Από την άλλη πλευρά οι ίδιες δυνατότητες δίνουν στην διεθνή αστυνομική συνεργασία, πολύ μεγαλύτερα περιθώρια αποτελεσματικότητας και παρέμβασης. Είναι μια μάχη που εξελίσσεται ανάμεσα στο έγκλημα και τις δυνάμεις του νόμου και της τάξης παγκοσμίως, αλλά και σε κάθε χώρα ή ζώνη ασφαλείας –όπως για παράδειγμα η ευρωπαϊκή Σένγκεν που συμμετέχει η Ελλάδα- ξεχωριστά .

Η παγκοσμιοποίηση- με βάση την ίδια πηγή- με όλα τα μέσα επικοινωνίας που έχουν αναπτυχθεί , δημιουργεί παγκοσμίως μια κοινότητα «τάσεων». Από ταινίες και video games, τα social media, τις παγκόσμιες πλατφόρμες μέχρι την μουσική τύπου «τραπ» ενθαρρύνουν μια κουλτούρα βίας, αυθαιρεσίας, προσβολής της ιδιωτικότητας, νομιμοποίησης εγκληματικής συμπεριφοράς. Η παγκοσμιοποίηση

από τη μια πλευρά βοηθά την επικοινωνία λαών, πολιτισμών, ενημέρωσης αλλά από την άλλη δημιουργεί αρνητικά δεδομένα για την ηθική και τα καταναλωτικά πρότυπα μέρους της κοινωνικής συγκρότησης, ατομικών ή περιφερειακών συλλογικοτήτων. Η Αντεγκληματική Πολιτική της κάθε χώρας, αναλαμβάνει την επίλυση των παραπάνω διαστάσεων, όπου επιχειρεί να ανασχέσει τις αρνητικές τάσεις που γεννούν εγκληματικές συμπεριφορές στο επονομαζόμενο «παγκόσμιο χωριό», ενισχύοντας τις θετικές επιρροές που φέρνουν ευνομία και καλή γειτονία, σε μια πιο ανθρωποκεντρική και ουμανιστική συγκρότηση. Αν ο κόσμος εξελίχθηκε σε ένα «παγκόσμιο παζλ», η κατάσταση των πραγμάτων στο κάθε κομμάτι του παζλ, την κάθε χώρα ξεχωριστά, επηρεάζει όλο το παζλ (2022, σελ. 2) .

Γίνεται κατανοητή, λοιπόν, η ύπαρξη προκλήσεων οι οποίες οφείλονται στην ανάπτυξη των παγκοσμιοποιημένων κοινωνιών και οι οποίες χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Όμως, η παραπάνω σκέψη θα αναλυθεί στην εργασία αργότερα, ώστε τώρα να αναφερθεί ο δεύτερος κι ο τρίτος πυλώνας του Σχεδίου για την Ασφάλεια.

Ο δεύτερος πυλώνας, με βάση το Σχέδιο δράσης για την Στρατηγική Ασφάλεια στην Ευρώπη (2010, σελ. 19), αφορά τη χρήση ενός ευρωπαϊκού προτύπου Ασφαλείας, το οποίο εμπεριέχεται, όπως έγινε σαφές παραπάνω, στην Συνθήκη της Λισαβόνας. Το συγκεκριμένο πρότυπο περιλαμβάνει ορισμένες βασικές αρχές, οι οποίες αντικατοπτρίζουν το περιεχόμενο της Στρατηγικής της Ένωσης για την Ασφάλεια. Οι αρχές αυτές περιλαμβάνουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη διεθνή προστασία, την υποστήριξη των ατόμων που θεωρούνται ευάλωτα (θύματα εγκλημάτων κατά της ζωής), αλλά κι την διαφάνεια στις πολιτικές για την ασφάλεια, με την ταυτόχρονη λογοδοσία των εμπλεκόμενων φορέων όσον αφορά την αποδοτικότητα κι την αποτελεσματικότητα των παραπάνω πολιτικών. Επίσης, επιδιώκεται ο διάλογος κι η ελευθερία της έκφρασης στην περίπτωση που προκύψουν διαφορές, συνάμα, όμως, κρίνεται απαραίτητη η καταπολέμηση των διακρίσεων κι η κοινωνική ένταξη. Τέλος, η εξασφάλιση της συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη μέλη, δια μέσου της αμοιβαίας εμπιστοσύνης κι της αλληλεγγύης, αντιμετωπίζονται ως υψίστης σημασίας.

Οι παραπάνω αρχές συνδυάζονται με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές δράσης, με σκοπό να εδραιωθεί η Εσωτερική Ασφάλεια στην Ευρώπη κατά τα επόμενα χρόνια. Η πρώτη δράση (2010, σελ. 21), αφορά τη μελέτη της προσέγγισης της Εσωτερικής Ασφάλειας, λαμβάνοντας υπόψη την οριζόντια αλλά κι την κάθετη διάσταση. Η πρώτη διάσταση αφορά την συμμετοχή πολλαπλών δρώντων και φορέων λήψης αποφάσεων για την επίτευξη του μέγιστου δυνατού επιπέδου Εσωτερικής Ασφάλειας, δια μέσου της διεθνούς συνεργασίας σε εθνικό, περιφερειακό αλλά κι διεθνές επίπεδο, με βάση όσα ορίζει το ενωσιακό δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αναφορά στη διεθνή κι περιφερειακή συνεργασία αποτελεί την κάθετη διάσταση για την ασφάλεια.

Δευτερευόντως, η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας αλλά κι αυτή της αναλογικότητας είναι πολύ σημαντική με βάση τον Χρυσόγωνα Κ. (2014, σελ. 193) όπου αναφέρει πως *«Η Ένωση οφείλει να σέβεται την ισότητα και την εθνική ταυτότητα των κρατών-μελών (άρθρο 4 ΣΕΕ) και η δράση της οριοθετείται από τις αρχές τις δοτής αρμοδιότητας, της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (άρθρο 5 ΣΕΕ)*. Οι παραπάνω αρχές θα επιτευχθούν με την λήψη πολιτικών για την δικαιοσύνη, την ελευθερία κι την ασφάλεια, συμμετέχοντας σε αυτές το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αλλά κι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το παραπάνω, σε συνδυασμό με την προσχώρηση της Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, θα εξασφαλίσει τον αποδοτικότερο δικαστικό κι συνάμα δημοκρατικό έλεγχο στις δραστηριότητες που αφορούν την Εσωτερική Ασφάλεια (2010, σελ. 21).

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ορίζει πως θα πρέπει να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα του ανθρώπου μέσα από το Άρθρο 1 (1950, σελ. 6) όπου *«Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν, εις όλα τα εξαρτώμενα εκ της δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τα καθοριζόμενα εις το πρώτον μέρος της παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα και ελευθερίας»* και συνεχίζει στο Άρθρο 5 (1950, σελ. 8) υποστηρίζοντας πως ο κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να

προστατεύεται κι να είναι ελεύθερος όταν αναφέρεται ρητά πως «Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την Ασφάλειαν».

Τα Θεμελιώδη Δικαιώματα του Ανθρώπου προστατεύονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η λειτουργία τους χωρίζεται σε τρία διαφορετικά επίπεδα: Στο επίπεδο της Ένωσης, με την υποχρέωση των ευρωπαϊκών οργάνων για την αναγνώριση και τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, σε εθνικό επίπεδο, όπου η τήρηση και ο σεβασμός τους αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή ένταξη ενός κράτους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση το Άρθρο 49 ΣΕΕ αλλά κι για την περαιτέρω παραμονή τους σε αυτή. Τέλος, σε ατομικό επίπεδο- στο επίπεδο του πολίτη, με την προστασία του ατόμου από τα εθνικά και τα ενωσιακά όργανα στην περίπτωση τέλεσης άδικης πράξης εναντίον του (Ένωση, 2017).

Συμπληρωματικά, παρουσιάζεται η ανάγκη της οργάνωσης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων σε έναν ενιαίο κατάλογο, όπως αυτός προκύπτει από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως, ο Χάρτης πέρα από την διάκριση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην παραδοσιακή τους διάσταση, περιλαμβάνει την κατανομή των δικαιωμάτων στα οποία εδράζονται οι αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κι τα οποία αφορούν έννοιες όπως αυτές της Δικαιοσύνης, της Αξιοπρέπειας, της Ισότητας και της Αλληλεγγύης. Φυσικά, η έννοια της ελευθερίας δεν θα μπορούσε να μην αποτελεί μία από τις βασικές έννοιες, ολοκληρώνοντας την δόμηση των έξι κεφαλαίων του Χάρτη. Οι παραπάνω έννοιες θεωρούνται «δικαιώματα τρίτης γενιάς», λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής αλλά κι της ανάπτυξης της τεχνολογίας (2000, σελ. 22).

Η τρίτη κατευθυντήρια γραμμή, η οποία περιγράφεται στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Στρατηγικής για την Εσωτερική Ασφάλεια (2010, σελ. 22), αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στα κράτη μέλη με σκοπό την επίτευξη της πρόληψης των εγκλημάτων, με την παράλληλη συνεργασία των δικαστικών αρχών, ώστε οι παραβάτες να διώκονται ποινικά. Φυσικά, το σχέδιο αυτό θα περιορίσει τις ψυχολογικές συνέπειες που υφίστανται οι πολίτες με την χρήση των βελτιωμένων μηχανισμών πρόληψης (μέθοδοι ανάλυσης και σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης).

Το οργανωμένο έγκλημα, το οποίο θα μελετηθεί και στην περίπτωση της Ελλάδας παρακάτω, αποτελεί μία από τις βασικές απειλές, το οποίο μέσω των κατάλληλων εργαλείων και της λειτουργικής στρατηγικής θα αντιμετωπίζεται στην Ένωση εγκαίρως. Στην παραπάνω προσπάθεια, η συνολική προσέγγιση συνεργασίας, σύμφωνα πάντα με το Σχέδιο για την στρατηγική της Εσωτερικής Ασφάλειας στην Ευρώπη (2010, σελ. 24), θα επιτυγχάνεται με την στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, των πανεπιστημίων, των σχολείων αλλά κι του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι θα αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους. Με τον τρόπο αυτόν, θα εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι παραπάνω μηχανισμοί πρόληψης του εγκλήματος δια μέσου της συνεργασίας.

Πέρα από τα παραπάνω, ο δεύτερος πυλώνας περιλαμβάνει την προώθηση ενός προτύπου, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών, την ολοκλήρωση της επιχειρησιακής συνεργασίας ανάμεσα στους οργανισμούς, τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex, Eurojust, Europol, Cerpil, Sitcen) αλλά κι τις εθνικές κυβερνήσεις. Επίσης, αποτελείται από την προσπάθεια για την αποδοτική διαχείριση των συνόρων και την συνεργασία των δικαστών σε υποθέσεις ποινικού χαρακτήρα. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η ανάγκη για εύρεση λύσεων καινοτόμου κατάρτισης των πολιτών, η εξωτερική συνεργασία με χώρες εκτός της Ένωσης, αλλά κι η ευελιξία κινήσεων, η οποία θα στοχεύσει στην προσαρμογή, σχετικά με τις απειλές που έχει κληθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να αντιμετωπίσει.

Ο τελευταίος, εξίσου σημαντικός, πυλώνας περιλαμβάνει το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, το οποίο θα εξειδικεύεται στη δράση κατά του εγκλήματος μέσω της επιχειρησιακής συνεργασίας για τα ζητήματα της Εσωτερικής Ασφάλειας. Όμως, έχει συζητηθεί από την Επιτροπή, η ιδέα της δημιουργίας ενός Ταμείου για την Εσωτερική Ασφάλεια, το οποίο θα αναλυθεί παρακάτω, στο τέλος του πρώτου κεφαλαίου, ως βασικό εργαλείο της Ένωσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Εσωτερική Ασφάλεια, όπως το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα. Το τελευταίο θα δώσει την θέση του στο δεύτερο κεφάλαιο, το οποίο θα μελετήσει το Οργανωμένο Έγκλημα στην Ελλάδα.

1.2 Η Επιτροπή Πολιτικής κι Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας

Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) αποτελεί αντικείμενο μελέτης της Επιτροπής Πολιτικής κι Ασφάλειας, η οποία με την σειρά της εντάσσεται στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η τελευταία, εμφανίζεται στο Άρθρο 38 της Συνθήκης της Ευρώπης κι ασχολείται με την διαμόρφωση και την εφαρμογή των πολιτικών για την ασφάλεια ,αλλά κι την κατάσταση που επικρατεί σε ευρωπαϊκό, διεθνές κι παγκόσμιο επίπεδο (Ένωση, 2017).

Φυσικά, δεν θα μπορούσε να παραλείψει κάποιος να ασχοληθεί με τον ορισμό της Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) αλλά κι τους λόγους που καθιστούν αναγκαία την ύπαρξη της για την Ένωση. Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας, ως συστατικό μέρος της Επιτροπής Πολιτικής κι Ασφάλειας, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Τσαρδανίδης Χαράλαμπος (2016, σελ. 235) *«η Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας είναι το σύνολο των θεσμών που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συγκροτήσει, καθώς κι των ενεργειών στις οποίες προβαίνει, ώστε να είναι σε θέση να εμφανίζεται στη διεθνή πολιτική όχι μόνο ως οικονομική δύναμη, αλλά και ως μια παγκόσμια πολιτική δύναμη»*.

Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας δημιουργήθηκε κι αναπτύχθηκε για μια πλειάδα λόγων. Αρχικά, η προσπάθεια να επιτευχθεί η πολιτική κι οικονομική ολοκλήρωση στην Ευρώπη, έθεσε σε πρώτο πλάνο την ανάγκη ύπαρξης ενός θεσμού για την Ασφάλεια. Στα παραπάνω μπορεί να προσμετρήσει κανείς κι την Κοινή Εμπορική Πολιτική, η οποία μέσω των εμπορικών κι οικονομικών συναλλαγών των κρατών μελών της Ένωσης με τρίτες ώρες, επέβαλε την ανάγκη λειτουργίας ενός θεσμού που θα προστατεύει τις οικονομικές σχέσεις των παραπάνω δρώντων. Επίσης, οι συνεχόμενες διευρύνσεις, όπως κι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και του διπολισμού, έφερε στο προσκήνιο την πρόκληση για την εκπλήρωση της ανασυγκρότησης της Ανατολικής Ευρώπης, με την αντιμετώπιση της αστάθειας και των συνεπειών της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας (η οποία τόνισε την ανάγκη συνεργασίας ανάμεσα στις χώρες), δια μέσου της σταθερότητας που θα επιτυγχάνονταν στο πεδίο της Ασφάλειας. Τέλος, η προκάτοχος της ΚΕΠΠΑ- Ευρωπαϊκή Πολιτική

Συνεργασία (ΕΠΣ)- δεν διέθετε τα μέσα με σκοπό την επίτευξη του ενοποιητικού οράματος στην Ευρώπη, σε θέματα που αφορούσαν την εξωτερική πολιτική κι την ασφάλεια.

Συμπληρωματικά, η Ευρώπη ορίζει κοινές δράσεις και πολιτικές (Καταστατικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών) που σχετίζονται με την ασφάλεια, όπως η Ρήτρα Αλληλεγγύης για την πρόληψη των τρομοκρατικών επιθέσεων κι την προστασία της δημοκρατίας, στο πλαίσιο της Κοινή Εξωτερική Πολιτική κι Πολιτική Ασφαλείας. Όμως, η ολοκλήρωση των επικοινωνιών με άλλες χώρες κι η έκδοση των Διακηρύξεων για τον προσδιορισμό των πολιτικών της ΚΕΠΠΑ, αποτελούν μερικές από τις δράσεις της προαναφερθείσας (Μαραβέγιας, 2016, σελ. 238).

Συνοπτικά, δια μέσου των δράσεων κι των θέσεων τις οποίες λαμβάνει η Ένωση, τους κανόνες που θεσπίζει κι τη συνεργασία ανάμεσα στις χώρες-μέλη, ασκείται η Πολιτική Ασφαλείας από τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς. Στόχος αποτελεί η χρηστή Παγκόσμια Διακυβέρνηση κι η πολυμερής συνεργασία ανάμεσα στα κράτη.

Στην πιο σύγχρονη εποχή έχει εγκαινιαστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφαλείας ήδη από το 2015- η οποία θα καλύψει την περίοδο 2020 μέχρι 2025- στα ευρωπαϊκά θέματα για την ασφάλεια, κι πιο συγκροτημένα από το έτος 2016 με την δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου επιτρόπου, ο οποίος θα ήταν υπεύθυνος για την Ένωση Ασφαλείας. Βασικοί στόχοι του παραπάνω εγχειρήματος αποτελούν η βιώσιμη ανάπτυξη, η συνεργασία κι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, σε ότι αφορά τον τομέα της Ασφαλείας, ανάμεσα στους υπερεθνικούς φορείς της Ένωσης, τις εθνικές κυβερνήσεις, τους δημόσιους κι ιδιωτικούς φορείς αλλά κι τους πολίτες στο σύνολο τους, οδηγώντας στην αντιμετώπιση των απειλών (Ένωση, 2016).

Επιπροσθέτως, η στρατηγική της Ένωσης, με βάση τον διαδικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει τέσσερις βασικούς πυλώνες οι οποίοι αποτελούν το αντικείμενο μελέτης της. Αρχικά, εισάγει την ιδέα της εγκαθίδρυσης ενός διαχρονικού περιβάλλοντος κι ασφάλειας, την ελάττωση των σύγχρονων απειλών, όπως επίσης κι την προσπάθεια επίτευξης ενός ισχυρού συστήματος ασφάλειας, το οποίο θα είναι ικανό να αντιμετωπίζει την τρομοκρατία κι το Οργανωμένο Έγκλημα.

Εικόνα 1.1

Στρατηγική για την ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας: κύριες δράσεις

Φυσικά, καθώς υπάρχουν προσπάθειες για την ομαλή εφαρμογή της στρατηγικής της Ένωσης για το ζήτημα της Ασφάλειας, με βάση όσα αναλύθηκαν παραπάνω στην εργασία στο υπό κεφάλαιο 1.1, υπάρχουν κι οι αντίστοιχες πέντε εκθέσεις προόδου που δείχνουν τα αποτελέσματα της στρατηγικής για την Ασφάλεια.

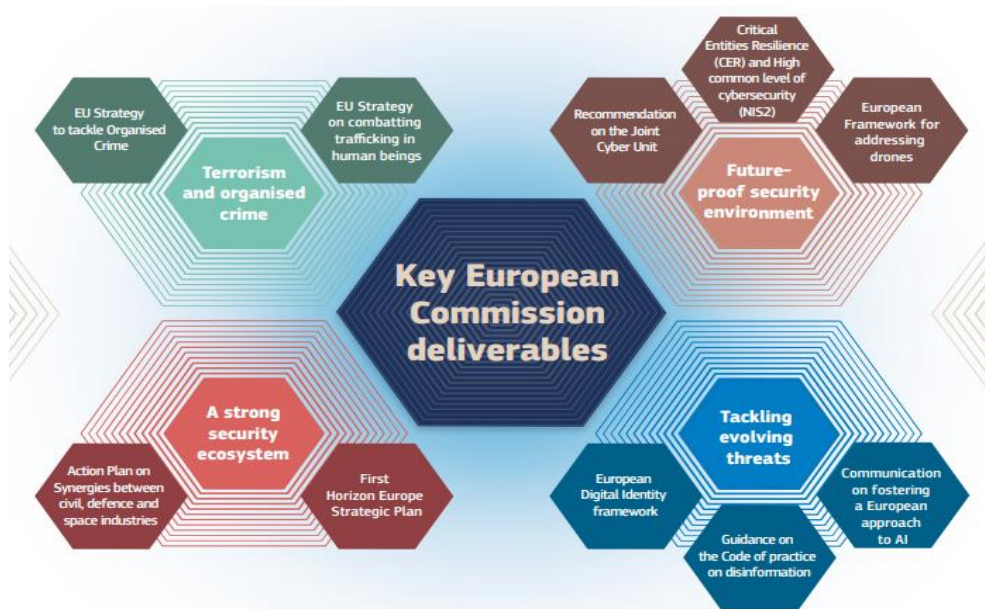
Η πρώτη έκθεση, με ημερομηνία δημοσίευσης την 9^η Δεκεμβρίου του 2020, αφορά την ενίσχυση της Κυβερνοασφάλειας (5G, EU Data Strategy, Digital Future) κι τη προστασία των δημόσιων χώρων, όπως επίσης κι το ζήτημα της τεχνητής νοημοσύνης κι την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση στο διαδίκτυο. Πέρα από τα παραπάνω, η έκθεση αυτή αναλύει τις περιπτώσεις των επιθέσεων στα πληροφοριακά συστήματα αλλά κι την προστασία των Ευρωπαίων από την τρομοκρατία κι το Οργανωμένο Έγκλημα. Το παραπάνω πρόβλημα, θα επιλυθεί με την εγκαθίδρυση ενός ισχυρού ευρωπαϊκού οικοσυστήματος ασφάλειας (Ένωση, 2020).

Από τον Δεκέμβριο του 2020 έως κι τον Ιούνιο του 2021, η 2^η έκθεση προόδου αφορούσε τους οργανισμούς της Ένωσης οι οποίοι εργάζονται στον τομέα της Ασφάλειας, τη προώθηση της επιχειρησιακής συνεργασίας, αλλά κι τους κανόνες κι τα απαραίτητα εργαλεία που έχει στη φαρέτρα της η Ένωση, προκειμένου να διατηρηθεί η Ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναλογιζόμενη φυσικά τον εξελισσόμενο

πόλεμο στην Ουκρανία. Επίσης, ενισχύονται οι υποδομές για την αντιμετώπιση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο κι η Ένωση πορεύεται με βάση τις νέες προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζει ο τομέας της Ασφάλειας (Ένωση, 2021).

Εικόνα 1.2

Παράδοση στην Ένωση Ασφάλειας Δεκέμβριος 2020 – Ιούνιος 2021

Με βάση την 3^η έκθεση προόδου, στις 8 Δεκεμβρίου 2021, για την εφαρμογή της Εσωτερικής Ασφάλειας στην Ένωση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μελετά την ανθεκτικότητα της Ένωσης στο εσωτερικό της, αλλά κι υπό το πρίσμα της διεθνούς συνεργασίας. Επιπροσθέτως, ορισμένα παραδείγματα εξελισσόμενων απειλών (όπως η υβριδική επίθεση της Λευκορωσίας στην Ευρώπη), οι τεχνολογικές προκλήσεις κι οι πυρηνικοί κίνδυνοι, αποτελούν, μαζί με το Οργανωμένο Έγκλημα αντικείμενο μελέτης των Ευρωπαϊκών θεσμών (Ένωση, 2021).

Η Ευρώπη, με βάση την 4^η έκθεση προόδου, η οποία δημοσιεύθηκε στις 25 Μαΐου 2022, οφείλει να βρίσκεται σε επαγρύπνηση κι ετοιμότητα για θέματα που χρήζουν του απαραίτητου συντονισμού από την πλευρά της Ευρώπης, όπως η υγειονομική ασφάλεια των πολιτών κι οι κίνδυνοι που ενυπάρχουν από τη Ρωσική επίθεση στην Ουκρανία (ενεργειακή κι οικονομική κρίση). Με το βλέμμα στραμμένο στην πρόοδο, η Ένωση επεξεργάζεται τις ξένες πληροφορίες που λαμβάνει όσον αφορά την Ασφάλεια (Ένωση, 2022).

Τέλος, με βάση την πιο πρόσφατη 5^η έκθεση προόδου, η οποία αναδείχθηκε την 13^η Δεκεμβρίου 2022, δίνεται έμφαση στις θαλάσσιες υποδομές με ζωτική σημασία για την Ένωση, τη δικαστική συνεργασία αλλά κι την εξασφάλιση της καλής γειτονίας ανάμεσα στις χώρες εταίρους της Ένωσης. Όμως το πιο σημαντικό από όλα, διαφαίνεται να είναι, η καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος, δια μέσου των υποστηρικτικών νόμων κι της συνεχιζόμενης συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη μέλη κι όχι μόνο, σημείο το οποίο περιλαμβάνεται κι στις πέντε εκθέσεις προόδου για την εφαρμογή της στρατηγικής για την Ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ένωση, 20202).

1.3 Οι βασικές προκλήσεις της Εσωτερικής Ασφάλειας: Η Σύμβαση του Παλέρμου και το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα

Με βάση τον Ε.Ρούκουνα (2015, σελ. 537) η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών δίνει τον ορισμό της επιθέσεως, ο οποίος «αφορά μόνο στην ένοπλη επίθεση βασιζόμενος στο άρθρο 1. Περαιτέρω, στο άρθρο 2 ορίζει ότι η πρώτη χρήση ένοπλης βίας (*the first use of armed force*) από ένα κράτος κατά παράβαση του Χάρτη αποτελεί *prima facie* απόδειξη επιθέσεως. Ακολουθεί στο άρθρο 3 αναφορά σε ποικίλες καταστάσεις που αποτελούν επίθεση, όπως η εισβολή κι κατοχή εδάφους ξένου κράτους, ο βομβαρδισμός και η χρήση πάσης φύσεως όπλων κατά ξένου κράτους, ο ναυτικός αποκλεισμός, η διάθεση του εδάφους ενός κράτους για την πραγματοποίηση επιθέσεως κατά τρίτου κράτους, η αποστολή ένοπλων ομάδων και ένοπλων ατάκτων και μισθοφόρων στο έδαφος ξένου κράτους».

Γίνεται κατανοητό, λοιπόν, με βάση τον ορισμό που δίνει η Γενική Συνέλευση αλλά κι το άρθρο 51 του Χάρτη, πως «τίποτε από τα περιλαμβανόμενα στον παρόντα Χάρτη δεν θα παρεμποδίζει το φυσικό δικαίωμα ατομικής κι συλλογικής άμυνας στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος των Ηνωμένων Εθνών υφίσταται ένοπλη επίθεση, ώσπου το Συμβούλιο Ασφαλείας να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση του δικαιώματος της άμυνας θα αναφέρονται αμέσως στο Συμβούλιο Ασφαλείας κι δεν θα εμποδίσουν με κανέναν τρόπο την εξουσία κι την υποχρέωση του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με τον παρόντα Χάρτη, να αναλάβει οποιαδήποτε δράση θα έκρινε αναγκαία για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας» (Ρούκουνας, 2015, σελ. 537).

Λαμβάνοντας υπόψη την έννοια της επίθεσης κι το ρόλο του Συμβουλίου Ασφαλείας στα ζητήματα της διεθνούς ειρήνης κι ασφάλειας όπως αναλύθηκε παραπάνω, η έρευνα θα συμπληρωθεί με τις βασικές προκλήσεις με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη η Εσωτερική Ασφάλεια. Πιο αναλυτικά, ανιχνεύονται τρία είδη απειλών τα οποία σχετίζονται, αρχικά, με τις παραδοσιακές διακρατικές συγκρούσεις, κατά δεύτερον, με τα εμπόδια στην δημόσια τάξη (τρομοκρατία κι διεθνές οργανωμένο έγκλημα), κι

τέλος, με τις φυσικές κι τεχνολογικές αλλοιώσεις κι καταστροφές (Ντόκος, 2011, σελ. 38).

Ο Θ. Ντόκος (2011, σελ. 15), εκτιμάει πως οι απειλές όπως η λαθρομετανάστευση κι τυχόν έκτακτα περιστατικά παρουσιάζουν υψηλό αρνητικό αντίκτυπο στην εθνική ασφάλεια, σε αντίθεση με την τρομοκρατία (εγχώρια κι διεθνή), τις ανθρωπογενείς καταστροφές αλλά κι το Οργανωμένο Έγκλημα, το οποίο θα μελετηθεί αναλυτικά παρακάτω, τα οποία επιδρούν στην εθνική ασφάλεια με όχι κι τόσο υψηλές συνέπειες.

Το έγκλημα, έγινε φανερό παραπάνω, πως θεωρείται μία από τις απειλές για την Εσωτερική Ασφάλεια των κρατών κι εμπεριέχεται στο Ποινικό Κώδικα, όπου σύμφωνα με τον Φαρσεδάκη (2005, σελ. 26), *«ορίζεται ως κάθε ανθρώπινη πράξη άδικη, καταλογιστή στον δράστη κι αξιόποινη από τον νόμο»*. Συμπληρωματικά, αξίζει να αναφερθεί η επίδραση της Σχολής του Θετικισμού κι των τριών ιδρυτών της Εγκληματολογίας, όπως αναφέρονται στο συγγραφικό έργο του Λάζου (2007, σελ. 23). Εντυπωσιακό γεγονός αποτελεί πως, οι πρωτεργάτες της επιστήμης της Εγκληματολογίας -Garofalo, Ferrì κι Lombroso-, δια μέσου της Θετικιστικής Σχολής υποστηρίζουν την βιολογική προδιάθεση ενός ατόμου πριν, κατά την διάρκεια κι μετά την διάπραξη των εγκλημάτων, προερχόμενο από ορισμένη γενετική ή ψυχική δυσλειτουργία την οποία αντιμετωπίζει το άτομο, λειτουργώντας μη ορθολογικά κι στο πλαίσιο πως δεν καθίσταται ικανό για αντίσταση στις επικίνδυνες πρωτοβουλίες του. Η επιστήμη της Συμπεριφοράς έρχεται σε αυτό το σημείο όχι να τιμωρήσει (στο Κεφάλαιο 3 θα εξεταστεί η Αντεγκληματική Πολιτική κι πως η ίδια επιδρά στην διαχείριση της αποκατάστασης μιας παραβατικής δράσης), αλλά να θεραπεύσει το πληγωμένο παρελθόν του παραβάτη.

Την παραπάνω ιδέα, ανέπτυξε ο Lombroso στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, υποστηρίζοντας την ύπαρξη έντονων χαρακτηριστικών (ασυμμετρία προσώπου, μεγάλα αυτιά κι πιγούνι) σε ανθρώπους που τείνουν να εγκληματούν. Πέρα από την βιολογική προδιάθεση, την οποία προσέγγισε κι στο έργο του *Η Θηλυκή Παραβάτιδα* το 1920, επιλέγει, σύμφωνα με τον Λάζο (2007, σελ. 24), να παρουσιάσει την ιδέα πως η φύση του παραβάτη καθορίζει τους θεσμούς κι όχι το αντίθετο, όπως υποστήριξε ο Guerry.

Σε διαφωνία με την σκέψη της παθολογίας του εγκλήματος κι της βιολογικής προδιάθεσης των εγκληματιών, στέκεται το σημερινό Υπουργείο Προστασίας του

Πολίτη, όπου σύμφωνα με τον Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη κύριο Ελευθέριο Οικονόμου, στην αστυνομική λογική το έγκλημα δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό ως παθολογία, αλλά ως έκνομη συμπεριφορά. Η λειτουργία των νόμων και η αποτροπή ή τιμωρία της παραβατικής συμπεριφοράς, ως εκτελεστική εφαρμογή τους στην κοινωνική συγκρότηση είναι μια εγγύηση του οργανωμένου κράτους και της συντεταγμένης Πολιτείας προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια της ζωής, της περιουσίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του ουμανιστικού πολιτισμού. Παθολογία μπορεί να είναι το έγκλημα σε μια κοινωνιολογικού τύπου προσέγγιση, αλλά όχι για την λειτουργία του κράτους και του «πυρήνα» εφαρμογής της νομιμότητας.

Παράλληλα, σύμφωνα πάντα με την συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του Υφυπουργού, το έγκλημα δεν μπορεί να προβλεφθεί ως προς τον όγκο του ή τις εκφάνσεις του. Ούτε να μελετηθεί προληπτικά με την έννοια των χαρακτηριστικών των δραστών ή των υποκειμένων στο έγκλημα. Σε μια λογική, δηλαδή, τελικής αποτροπής του. Μπορεί όμως να μετρηθεί εκ του αποτελέσματος, αφού συντελεστεί. Οι αστυνομικές κεντρικές υπηρεσίες και το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ χρησιμοποιεί την στατιστική του εγκλήματος (η οποία θα συζητηθεί στο Κεφάλαιο 5 με σαφή αναφορά στην λειτουργία κι την δράση της Ελληνικής Αστυνομίας), όχι μόνον για να ενημερώνει τις κυβερνήσεις και τους πολίτες, αλλά και για να πετυχαίνει τον «στόχο-προσήλωση» ως προς τις επιχειρησιακές δράσεις του για την αποτροπή και την ανάσχεση του. Το έγκλημα δεν μπορεί να προβλεφθεί με έναν οριστικό τρόπο, αλλά μπορεί να μετρηθεί, ως αποτέλεσμα.

Με βάση τα παραπάνω, εφόσον το έγκλημα δεν μπορεί να προβλεφθεί, είναι κρίσιμης σημασίας η επαφή με τα βαθύτερα αίτια του εγκλήματος. Όμως, ως προς την μεθοδολογία, ο Πανούσης (2000, σελ. 42), υπογραμμίζει την αναγκαιότητα μελέτης του εγκλήματος αρχικά ως σύνολο (γενικό) κι ύστερα σε ατομικό επίπεδο (ειδικό), δηλαδή με την χρήση της μεθόδου της απαγωγής (μεθοδολογία κι έρευνα στις κοινωνικές επιστήμες).

Ο Avaneson, σοβιετικός εγκληματολόγος, επισήμανε επτά συγκεκριμένες διακριτές κατηγορίες των αιτιών του εγκλήματος, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται η υποκειμενική κι αντικειμενική φύση της παραβατικής συμπεριφοράς, κοινωνικοί αλλά κι βιολογικοί παράγοντες, τα γενικά κι ειδικά αίτια, όπως επίσης τα αίτια των ατομικών κι ομαδικών εγκλημάτων. Τέλος, τα άμεσα κι έμμεσα αίτια η προσωπικότητα του

δράστη αποτελούν, εξίσου, αντικείμενο μελέτης των εγκληματολόγων με βάση τον Πανούση (2000, σελ. 45).

Πέρα από τα αίτια του εγκλήματος, σε υπερεθνικό επίπεδο, σημαντική στιγμή αποτελεί η σύναψη της Σύμβασης του Παλέρμου στην Ιταλία το 2000 από 184 χώρες, κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος με βάση τον Χλούπη (2020, σελ. 543). Στο άρθρο 2 περιγράφεται η έννοια κι το περιεχόμενο της εγκληματικής οργάνωσης, ενώ στο άρθρο 3 δίνονται οι προϋποθέσεις για να αποδοθεί σε ένα οργανωμένο έγκλημα ο χαρακτηρισμός διεθνικό.

Σημαντική ιστορική αναφορά αποτελεί η Διάσκεψη της Αβάνας στις 22 Δεκεμβρίου του 1946 στην Κούβα, όπου οργανώθηκε με σκοπό να συζητηθούν οι κανόνες αλλά κι τα επιχειρηματικά συμφέροντα των ισχυρών εγκληματικών ομάδων κι οικογενειών, κάνοντας φανερό πως η πορεία του οργανωμένου εγκλήματος στον χρόνο δεν απασχολεί μονάχα τους επιστήμονες αλλά κι όσους το παράγουν (Βικιπαίδεια, 2020).

Έτσι, με βάση το άρθρο 2 της Σύμβασης, το οργανωμένο έγκλημα ορίζεται ως « η οργανωμένη εγκληματική ομάδα, τριών ή περισσότερων προσώπων, που δρα κάποια χρονική περίοδο και ενεργεί από κοινού για να τελέσει ένα ή περισσότερα σοβαρά εγκλήματα ή αδικήματα που προβλέπονται στη Σύμβαση, ώστε να προσπορισθεί, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος». Σύμφωνα με τον Χλούπη (2020, σελ. 543), καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση προσχώρησε με την απόφαση 2004/579/ΕΚ στη Σύμβαση, το έτος 2008 εξέδωσε δια μέσου του Συμβουλίου την απόφαση για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, το οποίο όρισε ως « την εγκαθιδρυμένη επί ένα χρονικό διάστημα κι την διαρθρωμένη ένωση περισσότερων των δύο προσώπων, που δρουν από κοινού προκειμένου να τελέσουν αξιόποινες πράξεις, οι οποίες επισύρουν ποινή στερητική της ελευθερίας μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών ή βαρύτερη ποινή, με σκοπό να προσπορισθούν, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος».

Συμπληρωματικά, με την προσπάθεια ορισμού του οργανωμένου εγκλήματος συμπορεύεται κι το άρθρο 3 της Σύμβασης, στο οποίο αναλύονται οι περιπτώσεις, όπου το οργανωμένο έγκλημα αποκτά διεθνικό χαρακτήρα (υπερεθνικό), καθώς το αδίκημα συντελείται όχι μόνο σε ένα κράτος. Αρχικά, ας επεξεργαστεί κανείς το κράτος Α κι το κράτος Β. Αν κι η προετοιμασία για την τέλεση του εγκλήματος γίνεται στο κράτος Α,

η εκτέλεση πραγματοποιείται στο κράτος Β ή ακόμα κι σε ένα κράτος Γ. Δευτερευόντως, η οργανωμένη εγκληματική ομάδα δρα σε περισσότερες της μίας μεμονωμένης χώρας κι τέλος, οι επιπτώσεις των πράξεων της γίνονται φανερές στην χώρα Β ή κι στην χώρα Γ που αναλύθηκε παραπάνω, καθώς εκεί ασκείται η δράση της εγκληματικής οργάνωσης (Χλούπης, 2020, σελ. 13).

Όμως, γίνεται φανερό πως η πολιτική βούληση των θεσμών για να αντιμετωπιστούν τέτοιες παράνομες δραστηριότητες κι η βαθιά συνειδητοποίηση της σοβαρότητας του παραπάνω φαινομένου, οδήγησαν στην διαμόρφωση του άρθρου 5 της Σύμβασης για την «Ποινικοποίηση της συμμετοχής σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα», αλλά κι στην υιοθέτηση των Προγραμμάτων Υποστήριξης για την Ένωση Ασφαλείας. Τα παραπάνω προγράμματα θα αναλυθούν εν συντομία παρακάτω, προτού η εργασία περάσει στο κεφάλαιο 2 για το Οργανωμένο Έγκλημα στην Ελλάδα.

1.4 Τα Προγράμματα Υποστήριξης της Εσωτερικής Ασφάλειας: Το Ταμείο της Εσωτερικής Ασφάλειας κι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN)

Ο «οριζόντιος κανονισμός» από την 1^η Ιανουαρίου 2014 άρχισε να ορίζει τους όρους της υλοποίησης του έργου του Ταμείου της Εσωτερικής Ασφάλειας της Ένωσης. Το συγκεκριμένο έργο καλύπτει την περίοδο από το 2014 έως το 2020 κι αφορά την επίτευξη του υψηλού επιπέδου ασφαλείας κι την κοινή πολιτική θεωρήσεων. Επίσης, η προστασία κι η προαγωγή των νόμιμων ταξιδιών, μαζί με την διεθνή προστασία σε όσους το έχουν ανάγκη είναι μερικές από τις δράσεις του Ταμείου για την Εσωτερική Ασφάλεια.

Επιπροσθέτως, η χρηματοδότηση που έχει λάβει το παραπάνω εγχείρημα ανέρχεται στο ποσό των 2,76 δισεκατομμυρίων ευρώ, χρηματοδοτώντας την προσπάθεια για την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων βασισμένη στη λειτουργία των κοινών προτύπων, αλλά κι τον έλεγχο κι την προστασία των εξωτερικών συνόρων. Το Ταμείο για την Εσωτερική Ασφάλεια, πέρα από την καταπολέμηση κρίσεων κι την πρόληψη της εγκληματικότητας, στην προσπάθεια του να πετύχει τον παραπάνω στόχο, χρηματοδοτεί την δημιουργία νέων τεχνολογικών συστημάτων πληροφορικής με στόχο την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα εξωτερικά σύνορα (Ένωση, 2019).

Ένας ακόμη σημαντικός φορέας για την πρόληψη του εγκλήματος είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN), το οποίο ιδρύθηκε το 2001 με απόφαση του Συμβουλίου. Γίνεται προσπάθεια από τον φορέα αυτόν να μεταλαμπαδεύσει τις γνώσεις κι τους τρόπους διαχείρισης του εγκλήματος στην Ένωση σε επίπεδο τοπικό, εθνικό αλλά κι διεθνές.

Οι ομάδες στόχοι του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος, είναι οι φορείς θέσπισης πολιτικών σε όλα τα επίπεδα, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Οι δράσεις του περιλαμβάνουν την διενέργεια ερευνών για την παραβατική συμπεριφορά, την ανάπτυξη των βάσεων δεδομένων που διαθέτει ο οργανισμός

αυτός, βασισμένη στη έρευνα κι πρακτική, όπως επίσης κι την προώθηση κι διοργάνωση ενημερωτικών δελτίων αλλά κι σεμιναρίων με παρόντες εξειδικευμένους συμβούλους για την πρόληψη του εγκλήματος (Ένωση, 2022).

Ανακεφαλαίωση

Συνοπτικά, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, έγινε μια απόπειρα εισαγωγής βασικών όρων, οι οποίοι συνδέονται με το βασικό ερευνητικό ερώτημα μελέτης, το οποίο αφορά την αποδοτικότητα των δημόσιων πολιτικών που έχουν παρθεί από τις αρχές από το 2005 έως κι το 2020 για την πρόληψη των οργανωμένων εγκλημάτων κατά της ζωής. Αναλύθηκε, για τον λόγο αυτό, η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας, στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια. Δόθηκε μεγάλη έμφαση στις δράσεις Επιτροπής Πολιτικής κι Ασφάλειας, με την ταυτόχρονη ανάδειξη των βασικών απειλών κι προκλήσεων της Εσωτερικής Ασφάλειας δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις εγκληματικές οργανώσεις κι το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα. Το τελευταίο, μελετήθηκε υπό το πρίσμα της Σύμβασης του Παλέρμου, όπου ο εθνικός νομοθέτης είναι υποχρεωμένος με βάση την Σύμβαση να εισάγει στον Ποινικό Κώδικα της εκάστοτε χώρας του, άρθρο που να αναφέρεται στον ορισμό, την δράση κι τον τρόπο καταστολής της εγκληματικής οργάνωσης με βάση τον Χλούπη (2020, σελ. 543). Στο επόμενο κεφάλαιο θα συζητηθεί το Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα, το οποίο εξυπηρετεί ακριβώς αυτόν τον σκοπό για την περίπτωση της Ελλάδας. Τέλος, καθώς το οργανωμένο έγκλημα αποτελεί υπαρκτή απειλή για την διατήρηση των δημοκρατικών θεσμών κι της αίσθησης της ασφάλειας των πολιτών, διοχετεύθηκαν στοιχεία που αφορούν την προσπάθεια της Ένωσης να μεγιστοποιήσει το κράτος δικαίου μέσα από την πρόληψη του εγκλήματος από το Ταμείο της Εσωτερικής Ασφάλειας αλλά κι από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Το Οργανωμένο Έγκλημα στην Ελλάδα

2.1 Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα μελετηθεί η περίπτωση του Οργανωμένου Εγκλήματος στην Ελλάδα, δια μέσου των εγκληματικών οργανώσεων με σαφείς αναφορές σε παραδείγματα που απασχόλησαν την Ελληνική Ποινική Δικαιοσύνη. Επίσης, θα τονιστεί το περιεχόμενο κι η σημασία για τον εθνικό νομοθέτη του Άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα, σχετικά με την πρόληψη, την καταστολή κι τον σωφρονισμό της οργανωμένης παραβατικής συμπεριφοράς, όπως αυτό αναθεωρήθηκε με το άρθρο 72 του Νόμου 4908/2022 με την αλλαγή της προσθήκης του άρθρου 6 (το οποίο θα αναλυθεί στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρακάτω). Στην συνέχεια, θα γίνει μια προσεκτική προσπάθεια να εξεταστούν κι αναλυθούν οι εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για το οργανωμένο έγκλημα, για τα έτη από το 2005 έως κι το 2020 (όπου αποτελούν τα έτη της εξέτασης της συγκεκριμένης έρευνας), με σκοπό να γίνει κατανοητή η κατάσταση που επικρατούσε την συγκεκριμένη 15ετία στο ζήτημα αυτό. Φυσικά, δεν θα λείπει από την έρευνα αυτή η αναφορά στις Υπηρεσίες του Οργανωμένου Εγκλήματος από την Ελληνική Αστυνομία κι το Άρθρο 11 το οποίο ασχολείται με την Υπηρεσία Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος και αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Τέλος, ενισχύοντας την διασυνοριακή συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, μέσω της δημιουργίας του Κώδικα της Αστυνομικής Συνεργασίας, θα γίνει φανερό, παρακάτω, πως θα επιτευχθεί η αποτελεσματική διαχείριση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα από τις έμπειρες αστυνομικές δυνάμεις. Τα εργαλεία που θα έχει στην διάθεση της η Ελληνική Αστυνομία για να επιλύσει το παραπάνω πρόβλημα θα είναι η διασυνοριακή συνεργασία με άλλες χώρες της Ένωσης, οι νέοι κανόνες ανταλλαγής πληροφοριών αλλά κι η οριοθέτηση ενός αποδοτικού χρονοδιαγράμματος, το οποίο θα περιγράφει όλες τις παραπάνω κινήσεις.

2.2 Η Εγκληματική Οργάνωση κι το Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα

Σύμφωνα με τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 215) οι ενώσεις των εγκληματιών οι οποίες είναι περιστασιακές κι δημιουργούνται για ποικίλους λόγους (πολιτικούς, οικονομικούς κι κοινωνικούς) ονομάζονται συμμορίες, εμφανίζονται τον 19^ο αιώνα στην Ελλάδα με τις συμμορίες των ληστών, ενώ στα τέλη του 20^{ου} αιώνα το φαινόμενο αυτό αναζωπυρώνεται για ποικίλους λόγους (πολιτικοί, οικονομικοί κι κοινωνικοί). Στην Ελλάδα από το 1990 κι ύστερα, με βάση τα παραπάνω αίτια, παρατηρούνται κι οι ομάδες τριών ή περισσότερων ατόμων, με οργανωμένη δομή κι συγκεκριμένη διάρκεια δράσης της εγκληματικής οργάνωσης, όπου επιθυμούν την διάπραξη όχι μόνο ενός σοβαρού εγκλήματος, κι αυτές προσδιορίζονται ως «*εγκληματικές οργανώσεις*». Η παραπάνω έννοια αντικατέστησε για τον εθνικό νομοθέτη την έννοια για το «*οργανωμένο έγκλημα*» με τον Νόμο 1916/1990, δίνοντας έμφαση στην έκταση, στον βαθμό οργάνωσης κι στο αντικείμενο της εγκληματικής οργάνωσης.

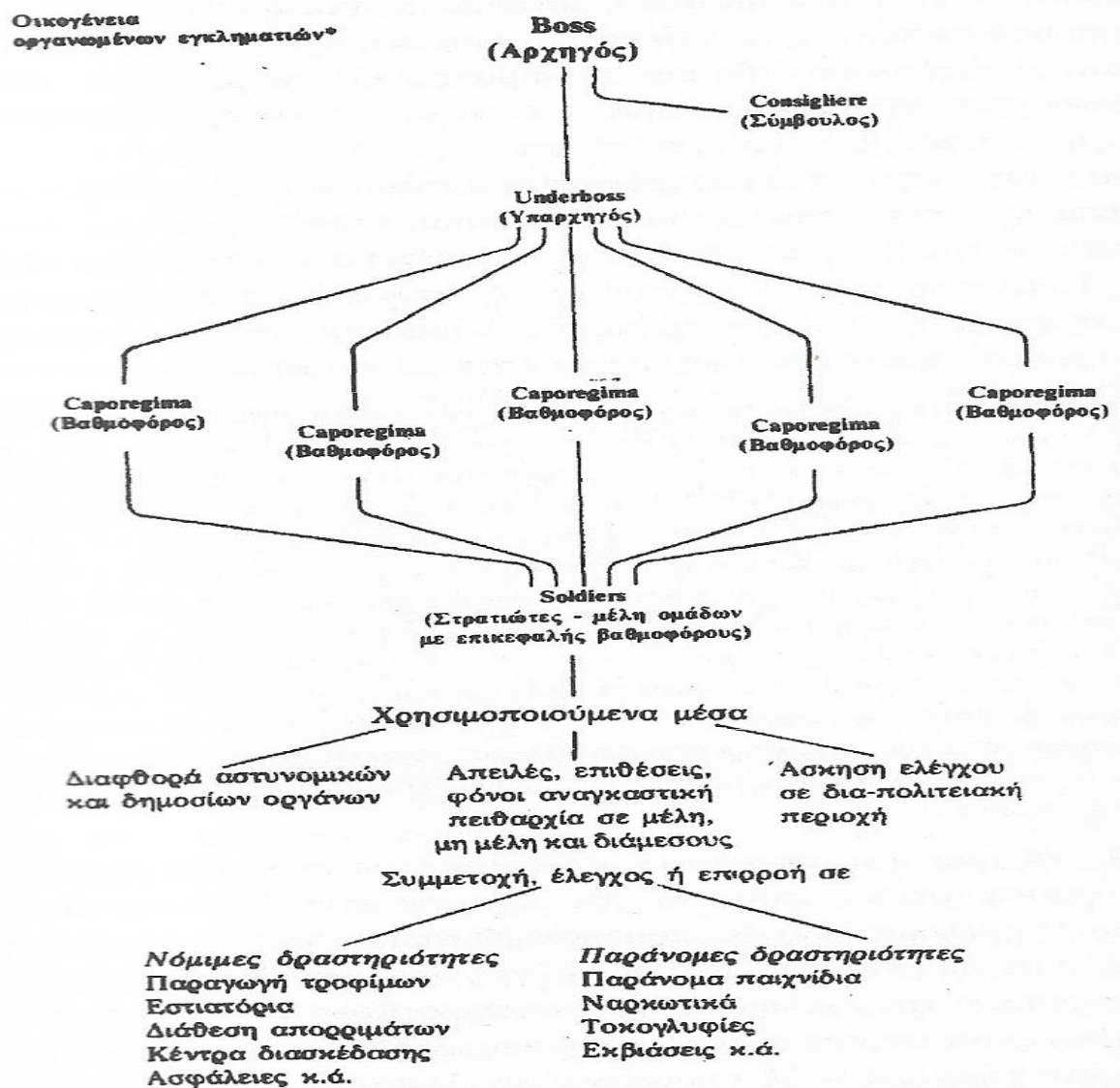
Αξίζουν να αναφερθούν οι λόγοι για τους οποίους, κατά τον Αλεξιάδη, οι εγκληματικές οργανώσεις αναπτύσσονται κι εξελίσσονται στον χρόνο κι καθίσταται δύσκολος ο έλεγχος των πράξεων τους από τους υπευθύνους άσκησης της αντεγκληματικής πολιτικής. Αρχικά, η μυστική δράση τους, μαζί με την αλληλεγγύη εντός της ομάδας κι τον ταυτόχρονο οικονομικό πλούτο που κατέχουν, όπως επίσης κι η ικανότητα τους να προσαρμόζονται στις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες τους δίνει τη δυνατότητα να λειτουργούν υπέρ των επιχειρηματικών τους συμφερόντων κι οι αρχές να μην είναι σε θέση να τις εκδιώξουν. Επίσης, το γεγονός της εξάπλωσης τους στα υψηλά κοινωνικά κι πολιτικά στρώματα κι η επακόλουθη διασύνδεση τους με άτομα που ασκούν πολιτική επιρροή, προσθέτει επιπλέον πόντους στην αποδοτική λειτουργία της ομάδας τους, έναντι της ελληνικής κοινωνίας που συχνά αποτυγχάνει να τις θέσει υπό τον έλεγχο της.

Στις Ετήσιες Εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας, από το 2005 έως το 2020, για το οργανωμένο έγκλημα, παρουσιάζονται τα κυριότερα είδη δραστηριότητας των εγκληματικών οργανώσεων (όπως θα αποσαφηνιστεί κι το υπό κεφάλαιο 2.3), οι

οποίες αφορούν τις ένοπλες ληστείες, τα τυχερά παιχνίδια, την διακίνηση ναρκωτικών κι λαθρομεταναστών, όπως επίσης κι την εμπορία ανθρώπων κι την παράνομη δράση σε οίκους ανοχής. Όλα τα παραπάνω επιτυγχάνονται μέσω της εξασφάλισης των μονοπωλίων, της άσκησης βίας αλλά κι της προσφυγής στη διαφθορά, όπου για το τελευταίο θα γίνει λόγος, εξίσου, παρακάτω στο ίδιο κεφάλαιο. Φυσικά, όχι λιγότερο σημαντικό είναι τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας κι της ιδιοκτησίας.

Εικόνα 2.1

Η οικογένεια των οργανωμένων εγκληματιών

* Από την έκδοση της «Επιτροπής του Προέδρου», *The challenge of crime*, σ. 194.

Προτού η εργασία ασχοληθεί με το Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα, ως το νομοθετικό εργαλείο ερμηνείας της εγκληματικής οργάνωσης, αξίζει να αναφερθεί η ιδιαίτερη έμφαση που δίνουν οι επιστήμονες στην δραστηριότητα των εγκληματικών οργανώσεων, όσο κι οι ερευνητές, με την διοργάνωση Πανελληνίων Συνεδρίων αλλά κι την παράλληλη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων από τον εθνικό νομοθέτη, όπως η παραδειγματική τιμωρία όσων προσπαθούν να συγκαλύψουν παράνομες πρακτικές.

Σημειώνεται πως με βάση τον Χλούπη (2020, σελ. 537) αναγνωρίζονται ελάχιστες εξαιρέσεις στην Ελληνική νομοθεσία (Άρθρα 45 κι 187 Ποινικού Κώδικα), όπου ένα έγκλημα θεωρείται σοβαρό (serious crime). Όμως, ενώ ο Αλεξιάδης (2004, σελ. 223) ισχυρίζεται πως στον νόμο 2928/2001 για την εγκληματική οργάνωση δεν εμφανίζονται καθόλου επιδιώξεις για οικονομικά οφέλη (ενώ η Σύμβαση του Πατέρμου όριζε ότι η παραπάνω επιδίωξη επιβάλλεται να υπάρχει στα διεθνή κείμενα), έγινε προσπάθεια από τον εθνικό νομοθέτη, όπως θα γίνει φανερό παρακάτω, να εισάγει το παραπάνω στοιχείο στην ελληνική εθνική νομοθεσία, ώστε η τελευταία να έρχεται σε συμφωνία με την Σύμβαση του Πατέρμου).

Έτσι, με βάση την αναθεώρηση του Ποινικού Κώδικα με τον Ν.4619/2019, το νέο 187 άρθρο στην ποινική νομοθεσία ορίζει στην παράγραφο 1 για την εγκληματική οργάνωση πως *«όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση οργάνωση τριών ή περισσότερων προσώπων, που επιδιώκει την τέλεση περισσότερων κακουργημάτων τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή»*.

Επιπροσθέτως, ο Ποινικός Κώδικας επεξηγεί με τον ίδιο νόμο την έννοια της επιχειρησιακά δομημένης δράσης όπου *«ως επιχειρησιακή νοείται η δομή ομάδας της οποίας τα μέλη αναλαμβάνουν διακριτούς και αλληλό-υποστηριζόμενους ή αυτοτελείς ρόλους, ή διακριτούς και συνδυασμένους ή ανεξάρτητους στόχους, με σκοπό να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους είτε ατομικά είτε στο πλαίσιο της συλλογικής τους δράσης, ανεξαρτήτως της γνώσης εκάστου για τα συγκεκριμένα καθήκοντα των άλλων ή και για τον συγκεκριμένο σε κάθε περίπτωση στόχο της οργάνωσης. Με τον όρο αυτό αποδίδεται επίσης ο «πραγματοπαγής» χαρακτήρας της οργάνωσης, που τη διακρίνει σαφώς από τις ομάδες με προσωποπαγή δομή, η επικινδυνότητα των οποίων είναι σαφώς μειωμένη, όπως και η εμβέλεια της εγκληματικής τους δράσης. Ο όρος αυτός θεωρείται από την απολύτως επικρατούσα στη θεωρία άποψη ως το πιο ουσιαστικό στοιχείο*

διαφοροποίησης των εγκληματικών οργανώσεων από τις απλές συμμορίες, ενώ αξιολογείται πλέον ως διαφοροποιητικός παράγοντας και από σημαντικό μέρος της νομολογίας» (Βουλή, 2019).

Τονίζεται, τέλος, πως η διαρκής δράση, η επιχειρησιακή δομή κι τα κίνητρα για οικονομικό όφελος αποτελούν συστατικά στοιχεία της εγκληματικής οργάνωσης κι εμπεριέχονται στο άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα.

Αξίζει να σκεφτεί κανείς τον ρόλο της διαφθοράς στην ανάδειξη κι διατήρηση της εγκληματικής οργάνωσης. Η έννοια αυτή αφορά, σύμφωνα με τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 237), «κάθε επιδίωξη, προσφορά, παροχή ή αποδοχή, ευθέως ή πλαγίως, μιας παράνομης προμήθειας ή άλλου μη οφειλόμενου οφέλους, η οποία επηρεάζει την ομαλή άσκηση ενός λειτουργήματος ή την αναμενόμενη συμπεριφορά εκείνου που ωφελείται την παράνομη προμήθεια ή το μη οφειλόμενο όφελος ή την υπόσχεση ενός τέτοιου μη οφειλόμενου οφέλους» (Ένωση, 1999).

Το έγκλημα της διαφθοράς εντάσσεται στο άρθρο 396 του Ποινικού Κώδικα, όπου περιγράφεται η δωροληψία και η δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα και «με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή, τιμωρείται όποιος εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση στον ιδιωτικό τομέα και, κατά την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα για τον ίδιο ή για άλλον ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή του κατά παράβαση των καθηκόντων του, όπως αυτά διαγράφονται από τον νόμο, ή προκύπτουν από τη φύση της θέσης ή της υπηρεσίας του» (Βουλή, 2019).

Το ζήτημα της διαφθοράς έχει απασχολήσει τόσο τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών όσο κι το Συμβούλιο της Ευρώπης, δια μέσου της Αστικής κι Ποινικής Σύμβασης για την Διαφθορά, όσο κι την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση όπου με την σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας το 2017, είναι δυνατή η διενέργεια ερευνών για αδικήματα διαφθοράς. Η Ένωση αποδίδει στην διαφθορά τον χαρακτηρισμό «ευρώ-έγκλημα», ενώ την έχει συμπεριλάβει κι στο άρθρο 83 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η λύση στο παραπάνω πρόβλημα έγκειται στην έννοια της «κοινωνικής πρόληψης», όπου μέσω αυτής γίνονται προσπάθειες εξάλειψης των παραγόντων οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας εγκληματικής οργάνωσης. Συμπληρωματικά, με

βάση το Ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη, η κοινωνική πρόληψη γίνεται καταλυτική σε πλείστες περιπτώσεις σε σχέση με την κακοποίηση ανηλίκων, την βία μεταξύ ανηλίκων, την ενδοοικογενειακή βία, την χρήση ναρκωτικών, την εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση, την σωφρονιστική πολιτική, την ενημέρωση για το «σκοτεινό διαδίκτυο». Υπάρχει πλειάδα δημόσιων και ιδιωτικών κοινωνικών φορέων, ιδρυμάτων και μη κερδοσκοπικών εταιρειών που εμπλέκονται σε αυτό που υπό γενικό τίτλο μπορούμε να ορίσουμε ως «κοινωνική πρόνοια». Υπάρχουν δέσμες εγκλημάτων που μπορούν να αποτραπούν, πριν αναλάβει ρόλο η Αστυνομία. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα μέτωπο «κοινωνικής άμυνας» στο έγκλημα, συμπληρωματικά ή και υπεράνω της εκτελεστικής λειτουργίας του κράτους (2022, σελ.7).

Συνεπώς, γίνεται κατανοητή η ανάγκη της θέσπισης του Άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα στην Ελλάδα με σκοπό να συμβάλλει νομοθετικά στον περιορισμό της παράνομης δράσης των εγκληματικών ομάδων, ώστε οι αρχές με τις ετήσιες εκθέσεις τις οποίες δημοσιεύει, κι οποίες θα αναλυθούν αμέσως παρακάτω, να υπολογίζει τον ρυθμό με τον οποίο διαφοροποιείται το οργανωμένο έγκλημα κάθε χρόνο.

2.3 Οι Εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας 2005-2020 για την εγκληματικότητα κι η Υπηρεσία του Οργανωμένου Εγκλήματος.

Στη ενότητα αυτή θα γίνει αναφορά στις ετήσιες εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για το οργανωμένο έγκλημα από το 2005 έως το 2020, όπου κι είναι το χρονικό διάστημα μελέτης της εργασίας αυτής.

Με βάση την έκθεση για το Οργανωμένο Έγκλημα για το έτος 2005 της Ελληνικής Αστυνομίας (2006, σελ. 24), οι εγκληματικές ομάδες χωρίζονταν σε ομοιογενείς κι ετερογενείς. Η ύπαρξη της σύγχρονης τεχνολογίας επηρέασε σημαντικά τα οικονομικά εγκλήματα, όπως επίσης κι τα εγκλήματα τα οποία τελέστηκαν στο διαδίκτυο. Η παράνομη μετανάστευση γνώρισε σημαντική άνοδο, με τις συλλήψεις των διακινητών να αυξάνονται ραγδαία σε σύγκριση με το 2004. Επίσης, παρατηρήθηκε αυξημένη κατάσχεση ναρκωτικών ηρωίνης κι κατεργασμένης κάνναβης, όπως κι συνθετικών ναρκωτικών. Η περίπτωση της εμπορίας βρεφών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς οι διακινητές, με βάση την Ελληνική Αστυνομία, είχαν την σύμφωνη γνώμη των κηδεμόνων των βρεφών.

Καθώς δεν έχει δημοσιευθεί κάποια έκθεση από το 2006 έως το 2010, με βάση την έκθεση της Αστυνομίας για το έτος 2011 (2013, σελ. 48), η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών αλλά κι μεταναστών αποτελούν τις κύριες εγκληματικές δραστηριότητες που απασχόλησαν τις αρχές. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η διασυνοριακή συνεργασία ομάδων για την τέλεση του αδικήματος της εμπορίας ανθρώπων. Η παρατεταμένη χρήση βίας κι η απόκρυψη των δραστηριοτήτων των εγκληματικών ομάδων εξήχθη ως συμπέρασμα για την χρονιά αυτή.

Το έτος 2012 η παράνομη διακίνηση μεταναστών αλλά κι ναρκωτικών διεκδίκησε το μεγαλύτερο ποσοστό του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα. Επίσης, οικονομικά εγκλήματα εμφανίστηκαν σε Αθήνα κι Θεσσαλονίκη (2014, σελ. 32).

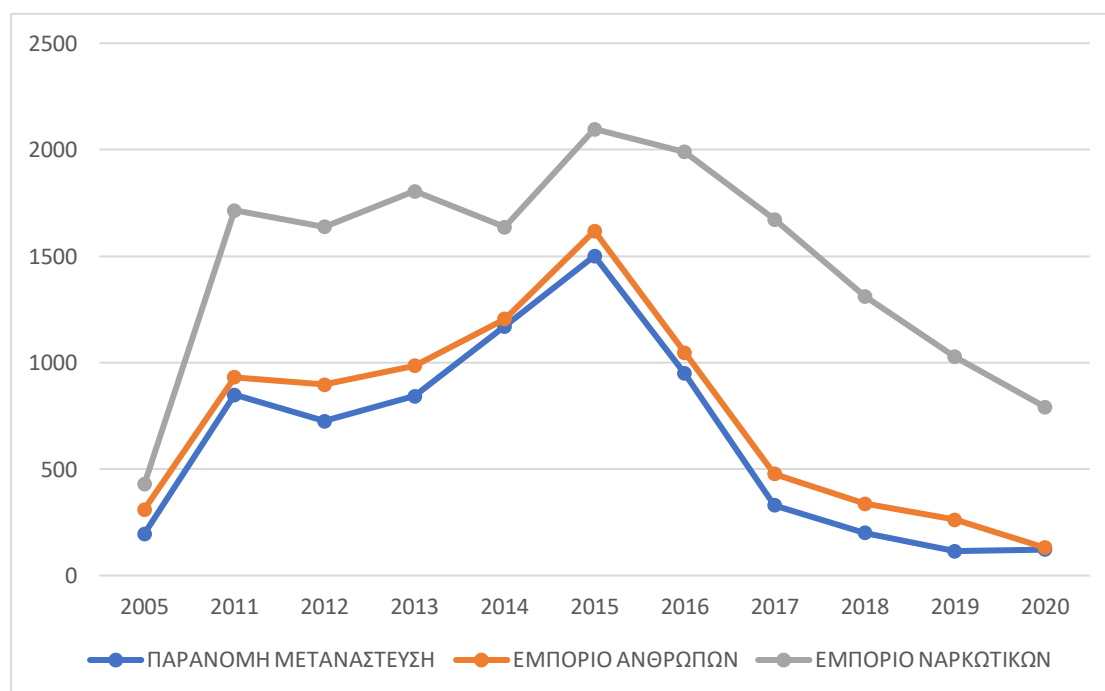
Η στενή συνεργασία εγχώριων κι ομάδων του εξωτερικού ήταν εμφανείς κι το 2013, όπου τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας ήταν πολυάριθμα όπως κι η διακίνηση ναρκωτικών. Ενώ, το 2014 αποκτούν όλο κι μεγαλύτερη δύναμη οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες (polycriminal groups). Μέχρι κι το 2017 η εμπορία ανθρώπων, η

παράνομη διακίνηση μεταναστών κι ναρκωτικών αποτελούσαν τις πιο ανεπτυγμένες μορφές εγκληματικής δράσης.

Δύο χρόνια πριν το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού το 2018, ανιχνεύθηκαν 334 εγκληματικές ομάδες, όπου σε ποσοστό 56,09% δραστηριοποιούνταν στην παράνομη μεταφορά ναρκωτικών. Το επόμενο έτος αυξήθηκαν οι εγκληματικές οργανώσεις σε 375 με έξι μόνο μέλη σε ποσοστό 63%. Τέλος, το 2020 διαπιστώθηκε η παράταση των παράνομων δράσεων για εμπορία ανθρώπων κι ναρκωτικών ουσιών, όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 2.1

**Σύνολο συλληφθέντων που ανήκαν σε εγκληματική οργάνωση
2005-2020**

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για το Οργανωμένο Έγκλημα από το 2005 έως το 2020.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 της Ελληνικής Αστυνομίας, έχει αναπτυχθεί μια ιδιαίτερη υπηρεσία για την δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά κι για την αντιμετώπιση της ίδιας της τρομοκρατίας. Έτσι, προβλέπεται πως «η Υπηρεσία Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος και Αντιμετώπισης Τρομοκρατίας (Υ.Δ.Ο.Ε.Α.Τ.) εδρεύει στην Αττική, λειτουργεί σε επίπεδο Γενικής Διεύθυνσης, υπάγεται στο Αρχηγείο Ελληνικής

Αστυνομίας, εποπτεύεται και ελέγχεται από τον Γενικό Επιθεωρητή Ασφάλειας και έχει ως αποστολή την πρόληψη και καταστολή εξαιρετικά σοβαρών ποινικών αδικημάτων και ιδίως αδικημάτων τα οποία έχουν τα χαρακτηριστικά οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και την αντιμετώπιση ειδικών εγκλημάτων βίας και ιδίως τρομοκρατικών και εξτρεμιστικών εγκληματικών ενεργειών, οι οποίες στρέφονται κατά της ασφάλειας του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος ως και κατά προσώπων ή πραγμάτων».

Επίσης, προβλέπεται πως «η Υ.Δ.Ο.Ε.Α.Τ. δύναται να επιλαμβάνεται της διερεύνησης εγκλημάτων της καθ' ύλην αρμοδιότητάς της σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, εκτός από τους χώρους αρμοδιότητας του Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής και συγκροτείται από τις ακόλουθες Διευθύνσεις: τη Διεύθυνση Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος κι τη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας. Η Διεύθυνση Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος (ΔΙ.Δ.Ο.Ε.) έχει ως αποστολή την πρόληψη και καταστολή σοβαρών εγκλημάτων που αφορούν στη δημόσια και κρατική ασφάλεια και ιδίως εγκλημάτων που εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος» (Αστυνομία, 2013).

Η υπηρεσία αυτή, σύμφωνα με την Ελληνική Αστυνομία, περιλαμβάνει τις υποδιευθύνσεις για την εμπορία ανθρώπων κι το Οργανωμένο Έγκλημα στην Αθήνα κι την Θεσσαλονίκη. Συμπληρωματικά, οργανώνεται από τέσσερα διαφορετικά τμήματα, αρχικά αυτό για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων, της επιχειρησιακής δράσης, της διαχείρισης των πληροφοριών αλλά, τέλος, κι το τμήμα στρατηγικής. Συμπερασματικά, γίνεται φανερό πως στον υπαρκτό κίνδυνο του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα το κράτος έχει μεριμνήσει να δρα οργανωμένα με σκοπό την παροχή προστασίας στους πολίτες.

2.4 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκε το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στην χώρα μας για την εγκληματική οργάνωση, με το Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα τονίζοντας την σημασία που έχει για τον εθνικό νομοθέτη. Αναλύθηκε η περίπτωση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα από το 2005 έως το 2020, δια μέσου των ετήσιων εκθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας για το έγκλημα, όπου παρατηρήθηκε πως όλη αυτή τη δεκαπενταετία η εμπορία ανθρώπων, η διακίνηση ναρκωτικών κι η παράνομη μετανάστευση αποτελούσαν τις κυρίαρχες μορφές της εγκληματικής δράσης στην Ελλάδα, το οποίο επιβεβαιώνεται κι από το σχετικό διάγραμμα που εισήχθη στην εργασία. Εξαιτίας των παραπάνω κρίθηκε αναγκαίο να ιδρυθεί η Υπηρεσία του Οργανωμένου Εγκλήματος, η οποία εμφανίζεται με το άρθρο 11, κι περιλαμβάνει τις κατάλληλες υπηρεσίες προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος της Αντεγκληματικής Πολιτικής που θα περιγραφεί στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η Αντεγκληματική Πολιτική

3.1 Εισαγωγή

Με σκοπό να βελτιωθούν τα ποσοστά της Εσωτερικής Ασφάλειας αλλά κι του Οργανωμένου Εγκλήματος απαιτείται η ανάπτυξη μιας κρατικής πολιτικής, με σκοπό την απόκτηση γνώσεων γύρω από το έγκλημα, το θύμα αλλά κι τον ίδιο τον εγκληματία, σύμφωνα με τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 278). Η δημόσια αυτή πολιτική χαρακτηρίζεται ως Αντεγκληματική Πολιτική κι αυτή θα αποτελέσει το αντικείμενο μελέτης του συγκεκριμένου κεφαλαίου. Η έννοια κι τα περιεχόμενα της Αντεγκληματικής Πολιτικής επιλέχθηκαν να συζητηθούν ώστε να γίνουν σαφείς οι παράγοντες που οδηγούν στην διαμόρφωση της. Όμως, εξετάζοντας τα βασικά πρότυπα της παραπάνω πολιτικής, από τον 17^ο αιώνα έως κι τον 20^ο, θα γίνει κατανοητή η συνεχόμενη προσπάθεια των αρχών στον χρόνο για την πάταξη του εγκλήματος, αλλά παράλληλα θα φωτιστεί η συμβολή της κυρίαρχης έννοιας του κεφαλαίου αυτού στην παραπάνω προσπάθεια στο, καθώς θα αναλυθούν οι δημόσιες Πολιτικές του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για τη εγκληματικότητα.

3.2 Η Έννοια κι τα Περιεχόμενα της Αντεγκληματικής Πολιτικής

Η Αντεγκληματική Πολιτική ορίζεται με βάση τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 279) *«ως το σύστημα των βασικών αρχών, που διέπουν την επιλογή από την Πολιτεία των κατιδίαν κατευθύνσεων κι τη λήψη των μέτρων, που υποδεικνύονται από την εγκληματολογική θεωρία, για την περιστολή του εγκλήματος στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση».*

Ορισμένοι συγγραφείς θεωρούν πως η Αντεγκληματική Πολιτική είναι ένας αυτόνομος κι συνάμα ιδιόρρυθμος επιστημονικός κλάδος, όπου σε συνεργασία με την εγκληματολογία αλλά κι το Ποινικό Δίκαιο, πετυχαίνει την χάραξη λειτουργικών πολιτικών κι τη περαιτέρω μετάβαση τους στο στάδιο της διαμόρφωσης κι υλοποίησης δημόσιων πολιτικών, με στόχο την περιστολή του εγκλήματος.

Καθώς, σύμφωνα με τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 280), υπάρχει η πεποίθηση πως δεν υπάρχει κοινωνία η οποία απαλλάσσεται εντελώς από το έγκλημα, ο Beccaria ισχυρίστηκε πως *«είναι πιο χρήσιμο να προλαμβάνουμε το έγκλημα παρά να το τιμωρούμε»*, περιορίζοντας το στα ελάχιστα όρια που θα ήταν εφικτό. Έτσι, η Αντεγκληματική Πολιτική στοχεύει στην πρόληψη του εγκλήματος ή αλλιώς στη κοινωνική πρόληψη, όπου γίνεται προσπάθεια εξάλειψης των παραγόντων που πυροδοτούν το έγκλημα. Επιπροσθέτως, αποβλέπει στην ειδική πρόληψη ή καταστολή, με την συμμετοχή του ποινικού συστήματος, μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης, με σκοπό την πρόληψη σε μελλοντικό χρόνο.

Επομένως, φαίνεται η σημασία της Αντεγκληματικής Πολιτικής στο περιορισμό του εγκλήματος κι σε ευρωπαϊκό κι σε τοπικό επίπεδο, με την σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία ορίζει είτε μια κεντρική κυβέρνηση συντονισμού είτε την οριζόντια συνεργασία των αρμόδιων οργάνων για το έγκλημα, σύμφωνα, πάντα, με τον Αλεξιάδη (2004, σελ. 280).

3.3 Τα Πρότυπα της Αντεγκληματικής Πολιτικής

Η αντεγκληματική πολιτική ως επιστημονικός κλάδος, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 13) εντάσσεται στα μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται ο κοινωνικός έλεγχος. Ο τελευταίος, ορίζεται *«ως η διαδικασία μέσω της οποίας οι πολίτες υπάγονται στους κανόνες κι στους νόμους μιας κοινωνίας κι περιλαμβάνει όλα τα σχετικά μέσα που επιστρατεύονται προς αυτή τη κατεύθυνση, δηλαδή κι τα υποχρεωτικά/ καταναγκαστικά και τα αυθόρμητα διαμορφούμενα»*.

Επίσης, οι κοινωνικές κι οικονομικές πολιτικές που λαμβάνονται επηρεάζουν την δημόσια αντεγκληματική πολιτική, καθώς τα κοινωνικά ζητήματα κάθε εποχής, ο τύπος της οικονομίας που κυριαρχεί κι εγκληματολογική θεωρία με βάση την οποία οι κυβερνήσεις επιλέγουν τις δημόσιες πολιτικές για το έγκλημα, αποδεικνύουν την σύνδεση του κλάδου της Αντεγκληματικής Πολιτικής, με τις κοινωνικό-οικονομικές αλλαγές που υφίστανται στην χώρα. Η παραπάνω πολιτική διαθέτει μια διεπιστημονική διάσταση, καθώς συνεργάζεται κι με άλλες επιστήμες με στόχο την κατανόηση του εγκλήματος.

Όσον αφορά τα πρότυπα της Αντεγκληματικής Πολιτικής, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 16), αποτελούν θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες φανερώνουν το δρόμο προς την εμπέδωση του φαινομένου της εγκληματικότητας, κι διαφέρουν από τα μέτρα πρόληψης του εγκλήματος (τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω), ως προς το θεωρητικό κι πρακτικό πλαίσιο, με τα πρώτα να αντιπροσωπεύουν την θεωρία κι τα μέτρα πρόληψης την πράξη.

Στην περίοδο της νεωτερικότητας αναδείχθηκαν τέσσερα πρότυπα Αντεγκληματικής Πολιτικής (το πρότυπο της άμυνας, του καταργητισμού, του ποινικού εγγυητισμού κι της κοινωνικής δικαιοσύνης), τα οποία διέφεραν ως προς την εφαρμογή τους στα πεδία της πολιτικής για το έγκλημα, ως προς την συνολική ή την επιμέρους εφαρμογή των ιδεών τους, αλλά κι ως προς τον βαθμό με τον οποίο στόχευαν στη πρόληψη, την αποτροπή ή, τέλος, την καταστολή (Βιδάλη, 2017, σελ. 16) .

Αρχικά, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 18) αναγνωρίζεται, στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, το πρότυπο της άμυνας του κράτους από το έγκλημα, ένα φιλελεύθερο πρότυπο το οποίο με βάση την Αντεγκληματική Πολιτική η εγκληματική δράση προσβάλλει το

συνολικό συμφέρον της κοινωνίας. Επηρεάζεται από την Κλασική Θεωρία κι τη Σχολή του Θετικισμού, όπου η σκέψη για τον άνθρωπο κι η επιστήμη του δικαίου συνδέονται μεταξύ τους.

Στην συγκεκριμένη ιδεολογία εντάχθηκαν η επιμέτρηση, ο σκοπός κι το είδος της ποινής, αλλά κι η διαχείριση του εγκληματία. Ο θεσμός της Αστυνομίας, προσθέτει η Βιδάλη (2017, σελ. 18), το σωφρονιστικό σύστημα κι ο παρεμβατικός τρόπος λειτουργίας στην κοινωνία, προτάσσεται από το συγκεκριμένο πρότυπο.

Φυσικά, αξίζει να καταγραφούν τα πρότυπα που διαμορφώθηκαν υπό το πρίσμα της λειτουργίας της ποινής. Αυτά είναι το τιμωρητικό πρότυπο, όπου ανταποδίδει τα αποτελέσματα που προκλήθηκαν από την παραβατική συμπεριφορά στον ίδιο τον εγκληματία. Επίσης, διαφαίνονται το αποτρεπτικό κι το αναμορφωτικό πρότυπο, με το τελευταίο να εμφανίζεται τον 18^ο κι 19^ο αιώνα κι να θεωρεί τον εγκλεισμό κι την καταναγκαστική εργασία ως μέσο αναμόρφωσης του εγκληματία. Επιπροσθέτως, το επανορθωτικό, το επανακοινωνικοποιητικό κι το επανεντακτικό πρότυπο, υποστηρίζουν την ύπαρξη διαφορετικών ταυτοτήτων του παραβάτη από αυτού του μη εγκληματία, τα ανθρώπινα δικαιώματα αλλά κι την κοινωνική επανένταξη. Τέλος, το πρότυπο της ασφάλειας παρατηρείται σε περιπτώσεις κατάλυσης της δημοκρατίας, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 20).

Κατά δεύτερον, το πρότυπο του καταργητισμού, από την άλλη πλευρά, μαζί με τα πρότυπα του ποινικού εγγυητισμού κι της ελάχιστης ποινικής παρέμβασης, αναπτύσσονται στην Ευρώπη τις δεκαετίες του 1960 κι του 1970, δεχόμενα επιρροές από την Κριτική Εγκληματολογία κι ασκώντας κριτική στην λειτουργία του ποινικοκατασταλτικού συστήματος (θεσμός της φυλακής κι ποινικό δίκαιο). Προτάσσονται οι έννοιες της αποποινικοποίησης κι της απεγκληματοποίησης ως αποτέλεσμα της ανικανότητας του ποινικού συστήματος να ελαττώσει το έγκλημα. Το παραπάνω υποστηρίζεται καθώς *«η ποινή φυλάκισης εκτός του ότι είναι ένα μέσο κοινωνικού ελέγχου κι επομένως καταπίεσης, αναπαράγει κι την εσφαλμένη αντίληψη, ότι η επιβολή ποινής επιφέρει έτσι κι αλλιώς πόνο κι μπορεί να λειτουργήσει προληπτικά για το έγκλημα. Αντίθετα, υποστηρίζεται, ότι οι φυλακές και οι ποινές του εγκλεισμού είναι μια μορφή βίας, που αναπαράγει ένα κοινωνικό ήθος βίας, το οποίο προάγει την κατάπτωση κι επιπλέον δεν λειτουργεί προληπτικά για την υποτροπή»* (Βιδάλη, 2017, σελ. 22).

Το τρίτο πρότυπο αφορά τον ποινικό εγγυητισμό, όπου ζητείται ο επαναπροσδιορισμός της πολιτικής του ποινικού δικαίου, με πρόσταγμα τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ανισότητα, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 25), στα δικαιώματα των πολιτών θα επιλυθεί μέσω της ενίσχυσης του συνταγματισμού κι της ποινικής προστασίας, σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής, όπως η υγεία κι η εργασία.

Τέλος, το πρότυπο της κοινωνικής δικαιοσύνης, αν κι προϋπήρχε, από το 1945 κι ύστερα κάνει την εμφάνιση του ξανά, επηρεαζόμενη από την δυτική φιλοσοφία. Εξετάζεται το περιεχόμενο της δικαιοσύνης κι αποτελεί αντικείμενο μελέτης διάφορων γνωστικών πεδίων, από τη κοινωνική ψυχολογία έως τις διεθνείς σχέσεις. Το πρότυπο αυτό, επιζητεί τη σύνδεση των κοινωνικό-οικονομικών πολιτικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με την Βιδάλη (2017, σελ. 25).

Βέβαια, με βάση το Ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη, η αντεγκληματική πολιτική μιας δημοκρατικής χώρας, ως προς την αποτελεσματικότητα και την νομιμοποίηση της βασίζεται στο κράτος δικαίου της. Άρα η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας και των δομών της Αστυνομίας και των διοικητικών αρχών εν γένει, έχουν έναν πρωτεύοντα ρόλο, στο πεδίο της καταστολής. Αφού δηλαδή τελεστεί το έγκλημα.

Οι δυνατότητες της Αστυνομίας να συγκεντρώσει τεκμήρια ενός εγκλήματος, όπως ο εντοπισμός DNA και οι δυνατότητες των εγκληματικών εργαστηρίων έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα. Ταυτόχρονα η εμπειρία, η εκπαίδευση, η αποτελεσματικότητα αλλά και η διαθεσιμότητα του αστυνομικού προσωπικού (2022, σελ. 2).

Από εκεί και πέρα, όλα σχετίζονται στο πεδίο της αποτροπής του εγκλήματος, με την λειτουργία και την εγγύτητα της απονομής της Δικαιοσύνης. Αποτρεπτικά εξάλλου λειτουργεί το πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας. Ο χαρακτηρισμός της βαρύτητας ενός εγκλήματος (πλημμέλημα, κακούργημα) κι τι ποινές προβλέπονται. Ένα τρίτο επίπεδο, είναι τα καταστήματα κράτησης. Σε τι κατάσταση βρίσκονται από πλευράς συνθηκών διαβίωσης, αν υπάρχουν προγράμματα σωφρονισμού και προσανατολισμού επαγγελματικού και ψυχολογικού των κρατούμενων. Αν επίσης υπάρχει συνάφεια ως προς τα εγκλήματα που έχουν διαπράξει τόσο ως προς τη φύση τους, όσο και ως προς την βαρύτητα τους. Σημασία έχει και το αν οι κρατούμενοι πέραν του βασικού διαχωρισμού σε αντρικές και γυναικείες φυλακές, έχουν συνάφεια εθνολογική,

θησκευτική, κοινωνική, ηλικιακή μεταξύ τους. Και αυτή η παράμετρος έχει τη σημασία της.

Σε κάθε περίπτωση πάντως ο στόχος του σωφρονιστικού συστήματος είναι το κατά πόσον θα υπάρξει κατάλληλη προετοιμασία και επιμόρφωση στους κρατούμενους, ώστε να επανέλθουν στην κοινωνία με παραγωγικό, δημιουργικό και ισορροπημένο τρόπο, ώστε να ενταχθούν σε αυτήν και να μην επιστρέψουν στην εγκληματική τους δράση.

Έτσι, με βάση το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, γίνεται φανερό πως αυτό το οποίο είναι το σημαντικό είναι αν το σύνολο των παραπάνω λειτουργιών και δομών ενός κράτους κατατείνει στο ζητούμενο αποτέλεσμα. Ο εγκληματίας να τιμωρηθεί, αλλά να έχει και το δικαίωμα της επαναφοράς στην ανοιχτή κοινωνία, με όρους και ψυχολογία διαφορετική από αυτήν που τον οδήγησε στο έγκλημα. Να επιτευχθεί δηλαδή μια πλήρης διαδικασία σωφρονισμού, όχι στη βάση μιας βίαιης, τιμωρητικής διαδικασίας σε βάρος του, ως μια μορφή συλλογικής εκδίκησης, αλλά μιας «*δεύτερης ευκαιρίας*» για κοινωνική ένταξη και υπαρξιακό αναπροσανατολισμό.

3.4 Η Συμβολή της Αντεγκληματικής Πολιτικής στην πρόληψη του εγκλήματος

Στο πλαίσιο της Αντεγκληματικής Πολιτικής υπάρχει η περιστασιακή κι η κοινωνική πρόληψη, οι οποίες παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά. Η πρόληψη της εγκληματικότητας την εποχή της ύστερης νεωτερικότητας, σε συνεργασία με την Κοινωνική Πολιτική κι τις Πολιτικές Ασφαλείας που λαμβάνονται σε κρατικό επίπεδο, αποτελούν προσπάθειες της Αντεγκληματικής Πολιτικής για ελάττωση του εγκλήματος κι την προστασία των θυμάτων.

Στην Ελλάδα μέχρι τη δεκαετία του 1980 γίνονταν σαφή διάκριση της ποινικής πρόληψης κι της έξω-ποινικής, όπου σύμφωνα με την Σπινέλλη (1982, σελ. 67), «*ως ποινική πρόληψη του εγκλήματος θεωρείται η γενική κι ειδική πρόληψη (ατομική ενεργητική πρόληψη) κι η αποτροπή. Ως έξω-ποινική πρόληψη ή κοινωνική πρόληψη του εγκλήματος θεωρούνται οι μικρό-κοινωνικές κι ψυχολογικές παρεμβάσεις και η συμβουλευτική*».

Από τον 21^ο αιώνα κι μετά η εγκληματολογική συζήτηση επικεντρώθηκε στην επίδραση του ρόλου της αστυνομίας κι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι στρατηγικές για την πρόληψη του εγκλήματος, σύμφωνα με την Σπινέλλη (2011, σελ. 107), διακρίνονται στην ποινική κι στην ευρύτερη πρόληψη στον πληθυσμό, σε ειδικότερα είδη πρόληψης, την κοινωνική πρόληψη κι, τέλος, την περιστασιακή, πρόληψη. Η τελευταία, θεωρείται από τους εγκληματολόγους ως αποδοτική στρατηγική, καθώς ενδυναμώνει τα υποψήφια θύματα κι δεν επικεντρώνεται τόσο πολύ στους δράστες. Από την άλλη πλευρά, ο Αλεξιάδης θεωρεί πως στην κοινωνική πρόληψη οι πολίτες συμμετέχουν στο πλαίσιο της συμμετοχικής Αντεγκληματικής Πολιτικής κι η αστυνομία εκδίδει προληπτικά μέτρα για το έγκλημα.

Συμπερασματικά, αν κι παρατηρούνται σαφείς αλλαγές στον τρόπο δράσης της Αντεγκληματικής Πολιτικής στο πέρασμα των χρόνων, λαμβάνονται μέτρα με βάση τις κοινωνικές, πολιτικές κι οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε εποχή.

3.5 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο αυτό δόθηκε η έννοια κι το περιεχόμενο της Αντεγκληματικής Πολιτικής, με σκοπό να γίνουν κατανοητά τα θεωρητικά πρότυπα, τα οποία λειτουργούν ως θεμελιώδεις ιδέες για την λήψη δημοσίων πολιτικών αποτροπής του εγκλήματος. Επιπροσθέτως, ιδιαίτερη έμφαση καταβλήθηκε στην συμβολή της Αντεγκληματικής Πολιτικής για το έγκλημα, με διακρίνουσες έννοιες αυτές της κοινωνικής πρόληψης κι της περιστασιακής πρόληψης. Μέσα από το συγκεκριμένο κεφάλαιο έγινε φανερή η αλλαγή που συντελείται στο πεδίο των δημοσίων πολιτικών για το έγκλημα, καθώς οι ίδιες διαμορφώνονται ανάλογα με τις κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες που ενυπάρχουν ανά περίοδο στην Ελλάδα, κι οι οποίες θα αναλυθούν ως παράγοντες που επηρέασαν την εγκληματικότητα στο τελευταίο έκτο κεφάλαιο της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη κι οι Δημόσιες Πολιτικές Πρόληψης του Εγκλήματος στην Ελλάδα από το 2005 έως το 2020

4.1 Εισαγωγή

Με σκοπό να γίνει κατανοητός ο ρόλος της Αντεγκληματικής Πολιτικής στην πρόληψη κι την πάταξη του εγκλήματος, όπως μελετήθηκε παραπάνω, σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η Λευκή Βίβλος που έχει δημοσιευθεί από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη τον Μάρτιο του 2021. Πρόκειται στην ουσία για ένα είδος συμβολαίου ανάμεσα στο Υπουργείο κι στους πολίτες, στο οποίο θα διακυβεύεται η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας στην Ελλάδα κι το οποίο αφηγείται τις θεμελιώδεις αρχές της Ελληνικής Αστυνομίας. Αν κι οι βασικές αξίες που προτάσσει η Λευκή Βίβλος είναι δεσμευτικές ως προς το περιεχόμενο κι την εφαρμογή της, τα αποτελέσματα της αλλαγής θα γίνουν ορατά στο μέλλον, σύμφωνα με την Ελληνική Αστυνομία, δια μέσου της πρωτοποριακής εκπαιδευτικής πολιτικής κι του μοντέρνου οργανογράμματος τα οποία η τελευταία προβλέπει. Στην Ελλάδα κρίθηκε απαραίτητη η σύνταξη ενός τέτοιου δημόσιου κειμένου για την Ασφάλεια, καθώς στην Ευρώπη ήδη πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν η κάθε μια το δικό της δόγμα για την επικράτηση της ασφάλειας. Οι νέοι θεσμοί θα αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις, όπως τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού αλλά κι το οργανωμένο έγκλημα. Στην συνέχεια, θα δοθούν οι δημόσιες πολιτικές που έχουν παρθεί από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία από το 2005 έως κι το 2020, εκτοξεύοντας την σημασία της συμβολής της Αντεγκληματικής Πολιτικής στα ύψη. Στο τέλος, θα τονιστεί η Νέα Πενταετής Στρατηγική για την ενίσχυση της συνεργασίας στην Ευρώπη, στην προσπάθεια να υπογραμμιστεί η σπουδαιότητα της συνεργασίας για την επίτευξη κοινών σκοπών.

4.2 Η Λευκή Βίβλος για την Προστασία των Πολιτών

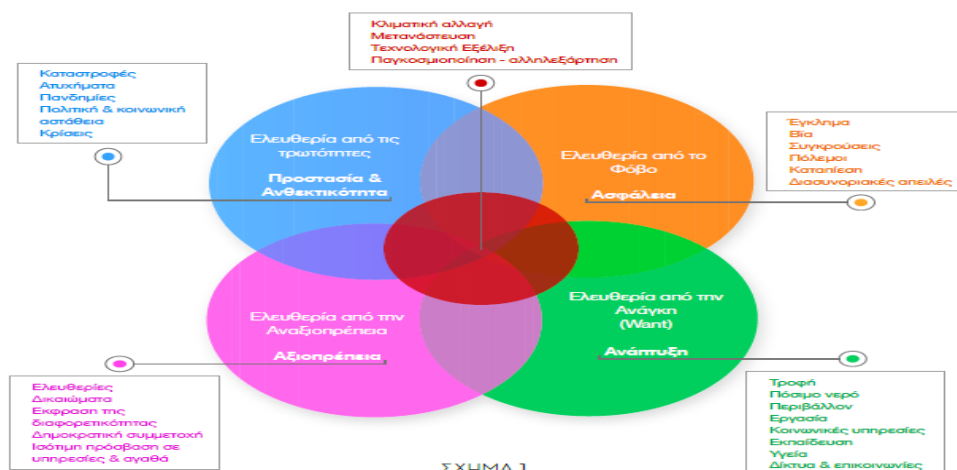
Η έλευση της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης με την επακόλουθη παγκοσμιοποιημένη πληροφόρηση, οδηγούν την ανθρωπότητα σε σημαντικές αλλαγές, όπως στην τεχνητή νοημοσύνη αλλά κι στον μεγάλο όγκο μεταφοράς της πληροφορίας κι των δεδομένων. Σε αυτή τη κατάσταση, η παραπάνω τεχνολογική πρόοδος, σύμφωνα με την Λευκή Βίβλο για την Προστασία των Πολιτών (2021, σελ. 7), απειλούν τα δικαιώματα των πολιτών, τα οποία κι απαιτείται να προστατεύονται από το κράτος.

Έτσι, εφόσον η προστασία των πολιτών αποτελεί το ζητούμενο για την εξασφάλιση μιας δημοκρατικής κοινωνίας, η Λευκή Βίβλος λειτουργεί ως ένα κείμενο προς αυτή τη πλευρά, συνδέοντας τους πολίτες με τους εκτελεστικούς λειτουργούς, δια μέσου ενός «συμβολαίου». Παρακάτω θα δοθεί το περιεχόμενο κι η σημασία της συγκεκριμένης πυξίδας για την Ελληνική Αστυνομία.

Η κλιματική αλλαγή, η παγκοσμιοποίηση αλλά κι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου οδηγούν στην ανάγκη αναθεώρησης του περιεχομένου για την Ασφάλεια, εξαιτίας της ανάδειξης των νέων προκλήσεων, όπως οι μεταναστευτικές ροές αλλά κι η πανδημία του κορονοϊού. Επιπλέον, το βασικότερο απ' όλα είναι πως η ύπαρξη τρομοκρατικών οργανώσεων αλλά κι εγκληματικών ομάδων, προάγουν το έγκλημα, την ανασφάλεια αλλά αποτελούν κι τις βασικές απειλές για την Ασφάλεια, όπως έγινε φανερό στο κεφάλαιο 1 που μελετήθηκε η έννοια της Εσωτερικής Ασφάλειας.

Εικόνα 4.1

Τομείς τους οποίους μελετάει η Ασφάλεια (2021)

Φυσικά, η ασφάλεια συνδέεται κι με την διαχείριση κρίσεων των επιπτώσεων σημαντικών γεγονότων, όπως η τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 αλλά κι της οικονομικής κρίσης του 2008, της προσφυγικής κρίσης το 2015 κι τέλος της πανδημίας του 2020. Όμως, με βάση τη Λευκή Βίβλο (2021, σελ. 11), αξίζει να υπενθυμιστεί πως η εγκληματική δραστηριότητα ανθίζει ιδιαίτερα στον κυβερνοχώρο στις μέρες μας. Ψευδείς ειδήσεις, νέες προκλήσεις κι παραπληροφόρηση παρατηρούνται σε ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό. Η πόλωση των κοινωνιών, αποτελεί, επίσης, μια βασική πρόκληση για την Ελληνική Αστυνομία, αφού από την μία πλευρά πρέπει να σεβαστεί το δικαίωμα ανάδειξης διαφορετικών τάξεων κι ταυτοτήτων, κι από την άλλη πλευρά να διατηρήσει ακέραια την κοινωνική κι οικονομική ζωή στη χώρα.

Συμπληρωματικά, το σύστημα της παγκόσμιας διακυβέρνησης σε συνδυασμό με την αποτυχία των διεθνών φορέων να αποτρέψουν τις προκλήσεις που πηγάζουν από την εγκληματικότητα, καθιστά αναγκαία την συνεργασία της εσωτερικής με την εξωτερική ασφάλεια. Έτσι, για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί το παραπάνω εγχείρημα η Ασφάλεια χαρακτηρίζεται από ορισμένα στοιχεία αναγκαία για το παραπάνω σκοπό. Αυτά είναι η σύνθετη φύση της, εξαιτίας των πολυπληθών κι πολυποίκιλων απειλών, η συνεργατική λειτουργία της με περιεκτικό τρόπο, αλλά, τέλος, κι η διευρυμένη ασφάλεια με την υπόσχεση για προστασία σε διαφορετικά πεδία, για παράδειγμα το διαδίκτυο κι η τρομοκρατία στις πόλεις.

Εικόνα 4.2

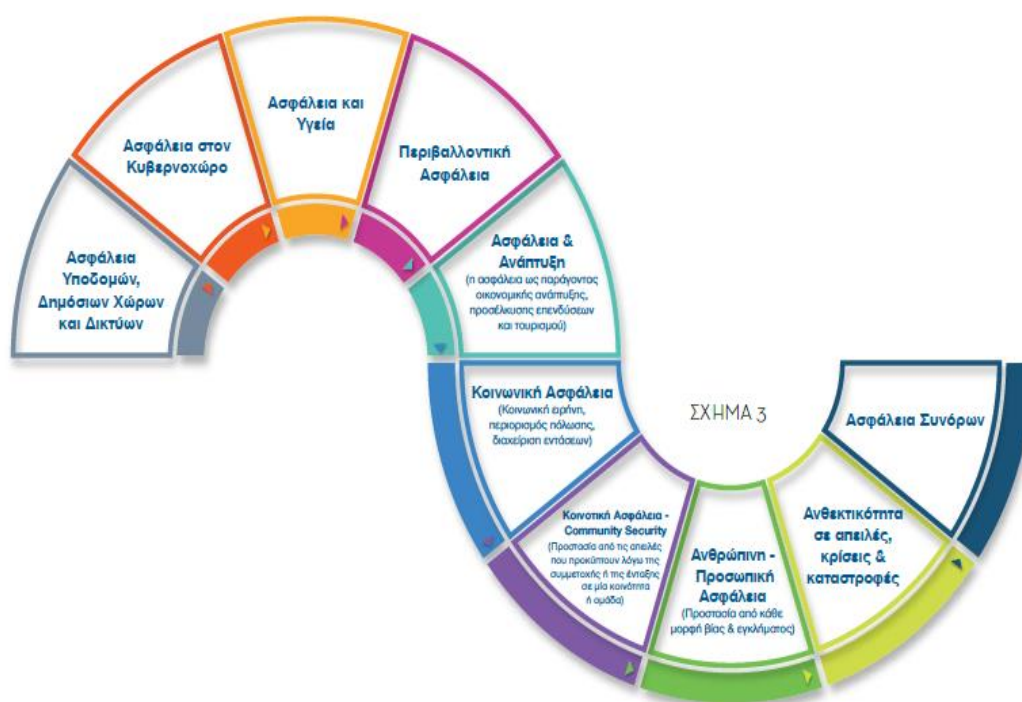
Τα χαρακτηριστικά της Ασφάλειας με βάση τη Λευκή Βίβλο (2021)

Στην Ελλάδα παρατηρείται η διυπερησιακή συνεργασία στη λειτουργία της Ελληνικής Αστυνομίας, όπου θα ανταποκριθεί στο ζήτημα της διευρυμένης παροχής ασφάλειας. Η έμφαση στην επικοινωνία, στην συνεννόηση αλλά κι στην συνεργασία αποτελούν τα εργαλεία, σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο (2021, σελ. 16), για τη προστασία των πολιτών. Η ήπια αστυνόμευση (ομάδες διαλόγου), η Αστυνομία της Γειτονιάς κι οι πεζές περιπολίες, περιλαμβάνονται στην Κοινοτική Αστυνόμευση, διαμορφώνοντας μαζί με την συνδρομή των δήμων την ατζέντα των στόχων των αρχών, για την προστασία των πολιτών από τις μορφές βίας αλλά κι την εμπορία ανθρώπων.

Εικόνα 4.3

Τομείς Ενασχόλησης της Λευκής Βίβλου (2021)

Η Ελλάδα, επίσης, συνεργάζεται με ευρωπαϊκές (EUROPOL) κι όχι μόνο υπηρεσίες (ΗΠΑ), έχει δημιουργήσει με τον Νόμο 4662/2020 τον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον της στη θυματοκεντρική προσέγγιση του εγκλήματος, ιδιαίτερα των ανηλικών θυμάτων (θα γίνει αναφορά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλικών στο 5^ο κεφάλαιο). Τέλος, η συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών με την υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων κι τις δράσεις για την ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τα θύματα του οργανωμένου εγκλήματος, συμβάλλει στην παραπάνω προσπάθεια.

Εικόνα 4.4

Λειτουργίες του Νέου Επιχειρησιακού Δόγματος της Αστυνομίας (2021)

ΣΧΗΜΑ 4

Εικόνα 4.5

Τα χαρακτηριστικά της εκσυγχρονισμένης Αστυνομίας (2021)

Συμπερασματικά, η σύγχρονη Αστυνομία του 21^{ου} αιώνα έχει υιοθετήσει κι αναπτύξει ορισμένα χαρακτηριστικά προκειμένου η λειτουργία της να ναι βιώσιμη κι αποδοτική. Αυτά είναι η πράσινη κι έξυπνη λειτουργία με τις καινοτόμες δράσεις ανακύκλωσης, η ψηφιακή εξωστρέφεια κι η ταυτόχρονη εθελοντική συμμετοχή σε δράσεις με αλληλέγγυο χαρακτήρα. Τέλος, η αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση των προγραμμάτων πρόληψης του εγκλήματος κι η συνεχόμενη αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού, δεν θα μπορούσαν να λείπουν από τη λίστα.

4.3 Οι Δημόσιες Πολιτικές για το Έγκλημα από το 2005 έως το 2020

Το οργανωμένο έγκλημα, σύμφωνα με το ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη (2022, σελ.1), είναι διαφορετικό από τη συνήθη εγκληματικότητα, τόσο ως προς την οργάνωση του, τις δομές και τον τρόπο που δρα, όσο και ως προς τον συνήθως διεθνικό του χαρακτήρα. Κύριες πηγές παράνομου πλουτισμού, που συντηρούν τον ευρύ κύκλο «μαύρου χρήματος» που συγκεντρώνει ειδικά στα χρόνια μετά το 2005 στην Ελλάδα είναι το λαθρεμπόριο καυσίμων, ναρκωτικών και καπνικών προϊόντων.

Ο κύκλος του οργανωμένου εγκλήματος, σύμφωνα με την παραπάνω πηγή, ακριβώς επειδή διαθέτει μεγάλα ποσά προς χρηματισμό και διαφθορά προκειμένου να τυγχάνει «προστασίας» στις έκνομες δραστηριότητες του, αντιμετωπίζεται με τις νομοθεσίες αλλά και τις δομές διεθνούς ή διακρατικής νομοθεσίας, πέραν αυτών σε εθνικό επίπεδο, που έχουν ισχυροποιηθεί θεαματικά απέναντι στο «ξέπλυμα μαύρου χρήματος». Φυσικά το οργανωμένο έγκλημα επικεντρώνεται στο trafficking και την σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, το λαθρεμπόριο όπλων, τους εκβιασμούς και την «προστασία» νυχτερινών κέντρων και λεσχών.

Καθοριστικός νόμος, επίσης, στην Ελληνική νομοθεσία σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της δράσης και των ομάδων του οργανωμένου εγκλήματος, που άλλαξε τον τρόπο αστυνομικής αντιμετώπισης αλλά και το πεδίο των ποινών που προβλέπονται ήταν ο Ν.2928/2001, όπου το άρθρο 1 αντικατέστησε το προϊσχύον άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα θέτοντας την έννοια της συγκρότησης «εγκληματικής οργάνωσης» (2022, σελ. 3).

Πέραν αυτού σε επίπεδο νομοθεσίας σημαντικός ήταν και ο Ν.3875/2010 που αφορά: *«Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά του Διεθνικού Εγκλήματος και των τριών πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις»*. Τα πρωτόκολλα αφορούν την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία διακίνησης γυναικών και παιδιών, την διακίνηση μεταναστών από στεριά και την παράνομη παραγωγή και διακίνηση όπλων και πυρομαχικών.

Πέραν αυτών η Ελλάδα, ως κράτος –μέλος της ΕΕ και ενταγμένη στην ζώνη Σένγκεν συμμετέχει σε ευρωπαϊκές συνεργασίες , ενώ έχει συνομολογήσει σε επίπεδο

Αστυνομιών συνεργασίες με όμορες ή γειτονικές Βαλκανικές χώρες, όπου το οργανωμένο έγκλημα έχει συγκεκριμένες βάσεις και ενεργές ομάδες, που χρησιμοποιούν τα σύνορα ως οδούς διαφυγής ή επέκτασης της δράσης τους.

Ενδεικτικά, σε επίπεδο EUROPOL η συμμετοχή στην ετήσια έκθεση για το σοβαρό και το οργανωμένο έγκλημα, όπου καταγράφεται, στην περίπτωση για την Ελλάδα, ο βαθμός απειλής των επιμέρους εγκληματικών δραστηριοτήτων με βάση τα χαρακτηριστικά των εγκληματικών ομάδων και των συνεπειών της δράσης τους και η πιθανή μελλοντική τους εξέλιξη (2022, σελ.3).

Πολύ σημαντική για την ευρωπαϊκή συνεργασία και αποτροπή είναι και η συμμετοχή και οι δράσεις στον «ευρωπαϊκό Κύκλο Πολιτικής για το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα τον EMPACT», όπου υπάρχουν δράσεις και απέναντι στο ηλεκτρονικό έγκλημα που σήμερα πλέον ανθεί και έχει τάση επέκτασης, πέραν από τη δίωξη των ναρκωτικών, την ασφάλεια συνόρων, τις απειλές για την κρατική ασφάλεια και την τρομοκρατία, την διαχείριση και την ανάλυση πληροφοριών. Είναι γνωστό επίσης το επίπεδο συνεργασίας και δράσεων με την INTERPOL και τα διεθνή εντάλματα σύλληψης, όπως και η ιδιαίτερη συνεργασία με τις αμερικανικές υπηρεσίες δίωξης της διακίνησης ναρκωτικών, της περίφημης DEA.

Στο επίπεδο της Βαλκανικής και των συμφωνιών Αστυνομικής Συνεργασίας, σημαντική είναι αυτή με την Αλβανία, την Βοσνία Ερζεγοβίνη, την Βόρεια Μακεδονία, την Κροατία, την Σερβία, την Σλοβενία, το Κοινό Κέντρο Επαφής, όπως ονομάζεται στο τριεθνές των συνόρων Ελλάδας-Βουλγαρίας-Τουρκίας, τα πρωτόκολλα συνεργασίας με τον ΟΣΕΠ(Οργανισμός Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου), το SELEC (Κέντρο Επιβολής του Νόμου στην Νοτιοανατολική Ευρώπη).

Μιλώντας εξ εμπειρίας σε πρακτικό επίπεδο αστυνομικής δράσης θα μπορούσε να ειπωθεί ότι το οργανωμένο έγκλημα είναι εσωστρεφές στην οργάνωση του, ενώ είναι συχνοί οι βίαιοι ανταγωνισμοί ακόμη και με δολοφονίες για την επέκταση των ζωνών επιρροής και ελέγχου των «συμμοριών». Υπήρξαν περίοδοι μεταξύ 2005-2020 όπου οι Αστυνομικές αρχές είχαν σημαντικές συλλήψεις δεκάδων μελών και επικεφαλής εγκληματικών οργανώσεων, με στοιχεία μάλιστα που στο ακροατήριο στη συνέχεια οδήγησαν σε βαρύτατες ποινές. Και υπάρχουν και περίοδοι όπου οι «συμμορίες» μεταξύ τους αλληλοεξουδετερώνονται με δολοφονίες και βίαιες ενέργειες.

Σε κάθε περίπτωση, καταλήγει η απάντηση του Υφυπουργού πως η δράση απέναντι στο οργανωμένο έγκλημα είναι ένας «πόλεμος διαρκείας» για τις συγκροτημένες αρχές του κράτους και της Πολιτείας, ενώ το ίδιο το οργανωμένο έγκλημα επηρεάζεται και διαμορφώνεται ως προς την διάρθρωση του, από εξωτερικούς παράγοντες. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα παρατηρήθηκε εισροή «συμμοριών» από την Βαλκανική και τον Καύκασο, που επηρέασαν σημαντικά τον τρόπο δράσης και τους αιματηρούς ανταγωνισμούς των «συμμοριών».

4.4 Η Νέα Πενταετής Στρατηγική για την ενίσχυση της Συνεργασίας στην Ευρώπη

Στις 14 Απριλίου 2021, σύμφωνα με την Νέα Πενταετή Στρατηγική για την συνεργασία (2021, σελ. 1), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέδειξε την στρατηγική της Ένωσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος. Τούτο θα εκπληρώνονταν δια μέσου της πανευρωπαϊκής συνεργασίας κι της αποδοτικότερης αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων για την πραγματοποίηση συνεχιζόμενων ερευνών για το έγκλημα.

Μέχρι για το έτος 2026, η παραπάνω στρατηγική έχει καθορίσει τα εργαλεία τα οποία θα είναι απαραίτητα να ληφθούν για την καταστολή των εγκληματικών οργανώσεων, σε ψηφιακό αλλά κι σε φυσικό επίπεδο. Έτσι, η επιχείρηση της υπονόμησης του επιχειρηματικού μοντέλου των εγκληματικών ομάδων κι του αυξημένου συντονισμού ανάμεσα στις χώρες διακρινόμενες από μια μόνιμη αστυνομική σύμπραξη, σύμφωνα με την Επιτροπή (2021, σελ. 2), θα θερίσει τα βέλτιστα για στον τομέα της Ασφάλειας.

Συν τοις άλλοις, οι στόχοι της στρατηγικής περιλαμβάνουν την αποδοτική επιρροή του νόμου κι την δικαστική συνεργασία, όπως αναφέρθηκε κι παραπάνω, με την χαρακτηριστική αναβάθμιση της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας για τις Εγκληματικές Απειλές (EMPACT), με την ταυτόχρονη υπογραφή συμφωνίας με την Interpol, στο πλαίσιο της ασφαλούς διαχείρισης των συνόρων κι της μετανάστευσης, σύμφωνα πάντα με την Στρατηγική για το Οργανωμένο Έγκλημα (2021, σελ. 3). Συνάμα, το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή, η προσπάθεια για μη απόκτηση οικονομικού οφέλους από τις εγκληματικές οργανώσεις (μέσω της ανίχνευσης κι κατάσχεσης των παράνομων εσόδων από την Ένωση- με την διεξαγωγή της κατάλληλης έρευνας κι καταπολέμησης της διαφθοράς), κι η παράλληλη έμφαση σε εγκλήματα τα οποία χαρακτηρίζονται ως υψηλής προτεραιότητας (για παράδειγμα η εμπορία ανθρώπων κι το περιβαλλοντικό έγκλημα), θα αποτελέσουν τους πυλώνες για την ενίσχυση του αισθήματος της ασφάλειας στην Ευρώπη, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.5 Ανακεφαλαίωση

Στο παρόν κεφάλαιο προέκυψε η συζήτηση για την Λευκή Βίβλο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία, η οποία δημοσιεύθηκε έναν χρόνο μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού το 2020. Το συγκεκριμένο κείμενο των αρχών χαρακτηρίστηκε ως ένα είδος «*συμβολαίου*», το οποίο περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους θα επιτευχθεί η Ασφάλεια στην Ελλάδα μέσω του εκσυγχρονισμού της Ελληνικής Αστυνομίας. Συμπληρωματικά, η έρευνα εμπλουτίστηκε από πρωτογενείς πηγές που πάρθηκαν σε συνέντευξη με το Ιδιαίτερο Γραφείο Προστασίας του Πολίτη σχετικά με τις δημόσιες πολιτικές που λήφθηκαν από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη την δεκαπενταετία 2005 έως το 2020 για την ασφάλεια. Στο τέλος του κεφαλαίου, εκπονήθηκε η Νέα Πενταετής Στρατηγική για την ενίσχυση της Συνεργασίας στην Ευρώπη με γνώμονα την ενίσχυση κι την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρώπης για το έγκλημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ο ρόλος της Αστυνομίας στη Σωφρονιστική Πολιτική της Ελλάδας από το 2005 έως το 2020

5.1 Εισαγωγή

Το κεφάλαιο αυτό θα διαπραγματευθεί τον ρόλο της Ελληνικής Αστυνομίας απέναντι στο έγκλημα. Αρχικά, θα μελετηθεί η ιστορία ίδρυσης της καθώς κι το ελληνικό αστυνομικό σύστημα, όπως ισχύει σήμερα. Επιπλέον, κάνοντας λόγο για το οργανωμένο έγκλημα στην εργασία αυτή κι στην εσωτερική ασφάλεια, θα μνημονευθεί ο ρόλος της Αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική αλλά κι ο θεσμός της φυλακής, με σκοπό να γίνουν κατανοητά τα συνταγματικά δικαιώματα των φυλακισμένων εγκληματιών. Στην συνέχεια, θα παρουσιαστούν τα στατιστικά στοιχεία για τα οργανωμένα εγκλήματα κατά της ζωής από το 2005 έως κι το 2020, υπενθυμίζοντας ορισμένα παραδείγματα μερικών ήδη διαπραττόμενων εγκλημάτων, για να κριθεί η αποτελεσματικότητα στην διαχείριση των αρχών για το έγκλημα. Τέλος, προτού εκπονηθεί το τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας, για τους παράγοντες που επηρέασαν σημαντικά τα ποσοστά της εγκληματικότητας στην Ελλάδα από το 2005 έως το 2020, θα γίνει η παρουσίαση των δράσεων της ελληνικής πολιτείας, που ισχύουν από το 2020 κι ύστερα, σχετικά με τα αδικήματα κατά των ανηλίκων, τα οποία όλο ένα κι αυξάνονται τα τελευταία χρόνια, όπως επίσης κι του στρατηγικού σχεδιασμού για το 2023 από την Γενική Γραμματεία της Αντεγκληματικής Πολιτικής, όπως αναρτήθηκε σε δελτίο τύπου στις 22 Δεκεμβρίου 2022 στον διαδικτυακό ιστότοπό του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

5.2 Η Ιστορία Ίδρυσης της Ελληνικής Αστυνομίας

Ο θεσμός της Αστυνομίας, σύμφωνα με τον Τσιρίγκα (2016, σελ. 40), έχει έναν ιδιαίτερα σοβαρό ρόλο ήδη από το ξεκίνημα της λειτουργίας του Ελληνικού κράτους από το 1833 έως κι το 1984. Τη συγκεκριμένη περίοδο η Αστυνομία χαρακτηρίζονταν ως Χωροφυλακή, η οποία κι είναι το πρώιμο σώμα της αστυνόμευσης στην Ελλάδα.

Στην συνέχεια, ύστερα από το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου κι εξαιτίας της αύξησης του πληθυσμού, αναπτύσσεται η Αστυνομία των Πόλεων, λειτουργώντας από το 1921 μέχρι κι το 1984, σε συνεργασία με την Χωροφυλακή. Από το 1984, όμως, κι ύστερα, η παραπάνω συνεργασία κατέληξε στην ενοποίηση της Χωροφυλακής με την Αστυνομία των Πόλεων, το οποίο κρίθηκε ως το κομβικό σημείο για το αστυνομικό σύστημα της Ελλάδας της εποχής εκείνης.

Αν κι το παραπάνω εγχείρημα καθυστέρησε αρκετά να ολοκληρωθεί, εξαιτίας ορισμένων προστριβών ανάμεσα στα δύο σώματα, εντούτοις, η ενοποίηση τους πέτυχε την ενότητα του σώματος της ελληνικής αστυνομίας σε θέματα διοίκησης αλλά κι καλύτερης εποπτείας. Εγκαθιδρύεται η Αστυνομική Ακαδημία κι ο θεσμός αυτός ξεκίνησε με τον Νόμο 1481/1984.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως, με βάση τον Τσιρίγκα (2016, σελ. 41), ο νέος φορέας στοχεύει από την χρονιά της ενοποίησης έως κι σήμερα στην παροχή της κοινωνικής προσφοράς αλλά κι στην προώθηση του αισθήματος της λαϊκής κυριαρχίας, διατηρώντας την εσωτερική ασφάλεια της χώρας (κρατική κι δημόσια). Ο τομέας της δημόσιας τάξης κι της εθνικής άμυνας, με την τελευταία να βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τις ένοπλες δυνάμεις, αποτελούν, εξίσου, προτεραιότητες της ελληνικής αστυνομίας.

5.3 Το Ελληνικό Αστυνομικό Σύστημα

Η διαμόρφωση του ελληνικού αστυνομικού συστήματος, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 92), επηρεάστηκε από την παγκοσμιοποίηση αλλά κι τις κοινωνικές κι οικονομικές κρίσεις στην χώρα. Το σύστημα αυτό αν κι εξελίχθηκε με βάση τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον 19^ο κι 20^ο αιώνα, διακατέχονταν από ανταγωνιστικό τρόπο δράσης απέναντι στην έννομη τάξη κι άλλες φορές εργαλειοποιούνταν εξαιτίας της λανθασμένης λειτουργίας του πολιτικού συστήματος που υφίσταντο την εποχή αυτή. Για τους παραπάνω λόγους, είχε καταστεί δύσκολο για αρκετά χρόνια η μελέτη του σώματος ασφαλείας της Ελληνικής Αστυνομίας.

Έτσι, ύστερα από την ενοποίηση της Χωροφυλακής κι της Αστυνομίας των Πόλεων το 1984, ελάχιστες αναφορές είχαν πραγματοποιηθεί για το ελληνικό αστυνομικό σύστημα για την περίοδο της δικτατορίας, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 93). Η εκτέλεση του κοινωνικού ελέγχου, αναπαραγόμενος μέσω της άσκησης βίας τα χρόνια από το 1940 έως κι το 1974, θεωρήθηκε ορθότερο να αποσιωπηθεί με την Αστυνομία να παρουσιάζεται ως μια αυτοματοποιημένη θεσμική τομή της εποχής.

Συμπληρωματικά, ενώ παρατηρήθηκε ενδιαφέρον για το αστυνομικό σύστημα της Ελλάδας από το 1980 κι ύστερα, η παραπάνω αποσιώπηση δυσκόλεψε την μετάβαση προς μια πιο αποδοτική κι δημοκρατική λειτουργία της Αστυνομίας. Στα τέλη του 1990, το έγκλημα συμπεριλήφθηκε στην κυβερνητική ατζέντα με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Αστυνομίας, αλλά σε κρίσιμα ζητήματα, όπως η αστυνομική βία, δεν δόθηκε η βαρύτητα που άξιζε.

Ως προς τις ιδιαιτερότητες του αστυνομικού συστήματος μέχρι κι το 1984, θα ήταν κανείς σε θέση να αναφέρει τον αυταρχικό τρόπο δράσης της αστυνομίας, με συνέπεια την ύπαρξη ενός αρνητικού κλίματος ανάμεσα στην πρώτη με τους πολίτες, με βάση την Βιδάλη (2012, σελ. 95), αλλά κι την ταυτόχρονη απουσία της λογοδοσίας της αστυνομίας.

Σήμερα, η Ελληνική Αστυνομία πρέπει να λειτουργεί στο πλαίσιο του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (σαφή αναφορά σε αυτόν πραγματοποιήθηκε στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας), σεβόμενη τα ανθρώπινα

δικαιώματα αλλά κι την ίδια την ποινική υποστήριξη για τη μη εκτέλεση βασανιστικών πρακτικών στους καταδικασμένους παραβάτες.

Επίσης, ως προς την διοικητική διάρθρωση παρατηρούνται ιεραρχικά δομημένες υπηρεσίες, όπου ξεκινούν από τον επιτελικό μηχανισμό της Αστυνομίας, ο οποίος σχεδιάζει κι συντονίζει τις δράσεις, με σκοπό οι Κεντρικές Υπηρεσίες να ασχοληθούν με την πρόληψη του εγκλήματος σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας. Οι τελευταίες, αναπαριστούν το δεύτερο επίπεδο οργάνωσης της αστυνομίας. Η τοπική αστυνομία, φυσικά, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Αστυνομίας, με βάση την Βιδάλη (2012, σελ. 105). Τέλος, με βάση το Άρθρο 32^A του Ποινικού Κώδικα, έχει νομοθετηθεί η αστυνομική συνεργασία με τους δήμους κι τις περιφέρειες, με στόχο την καθημερινή επίλυση των ζητημάτων των πολιτών.

Στο τομέα που αφορά την Εσωτερική Ασφάλεια, η Αστυνομία συνεργάζεται με ποικίλους φορείς, όπως για παράδειγμα τις Ένοπλες Δυνάμεις κι την ΕΥΠ. Η δημόσια ασφάλεια, ως έννοια παραπέμπει στην διατήρηση του καθεστώτος, αλλά στην σύγχρονη εποχή θεωρείται ως «κοινό» έννομο αγαθό, με βάση τον Παπαθεοδώρου. Σε αυτό το πλαίσιο, με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 1481, έχει θεσμοθετηθεί η Αστυνομία Ασφαλείας, με στόχο την πρόληψη κι την καταστολή του εγκλήματος συνδεδεμένη με την κρατική κι συνάμα την δημόσια ασφάλεια.

Έως κι το 2004, οι μεταρρυθμίσεις της Ελληνικής Αστυνομίας αφορούσαν την προώθηση της συμπάθειας των πολιτών προς το πρόσωπο της αστυνομίας, την ανάδειξη της ήπιας αστυνόμευσης αλλά κι την επίτευξη της αποτελεσματικότητας, διαμέσου του ανεπτυγμένου αισθήματος ασφαλείας των ανθρώπων από το έγκλημα.

Όμως, από το 2004 κι ύστερα, με βάση την Βιδάλη (2012, σελ. 111), η περίοδος της σύνδεσης της ασφαλείας του κράτους με εκείνης των πολιτών, χαρακτηρίστηκε ως μια «συντηρητική περίοδος ασφαλείας». Η περίοδος αυτή περιλάμβανε κατασταλτικές συμμετοχικές μεταρρυθμίσεις που λαμβάνονταν με βάση το πρόβλημα (οργανωμένο έγκλημα) κι την επιθυμία της αποτελεσματικής διαχείρισης της αστυνομίας. Τέλος, όλα τα παραπάνω ολοκληρώνονταν με βάση την ανάγκη για εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Αστυνομίας, την αρχή της αναλογικότητας αλλά κι της νομιμότητας ως εξεχουσας σημασίας για το έργο αστυνομικού συστήματος στην Ελλάδα.

5.4 Ο Ρόλος της Αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική

Ο ρόλος της Αστυνομίας σε μια σωφρονιστική πολιτική, σύμφωνα με το Ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη (2022, σελ. 3), βρίσκεται ανάμεσα στο έγκλημα και την σύλληψη και τη παραπομπή στην τακτική δικαιοσύνη. Ο αστυνομικός θα βρεθεί στον τόπο του εγκλήματος, θα συγκεντρώσει στοιχεία, θα διεξάγει με μεθοδικότητα έρευνα και προανάκριση, θα φθάσει στην ταυτοποίηση του δράστη και θα τον παραπέμψει στην Δικαιοσύνη .

Ο ρόλος της Αστυνομίας στη βάση του είναι κατασταλτικός και συμπληρωματικά προληπτικός. Η αστυνομία θα πρέπει να είναι αποτελεσματική, έγκριτη στην έρευνα της, με ενισχυμένο κύρος και σεβασμό προς τις δομές της, ώστε να λειτουργεί και αποτρεπτικά στο έγκλημα. Να ανησυχεί δηλαδή αυτός που υπολογίζει να ακολουθήσει μια παραβατική συμπεριφορά , ότι θα συλληφθεί και θα έχει επιπτώσεις για τις πράξεις του.

Από το 2005 μέχρι σήμερα, έχουν αλλάξει πολλά στα εργαλεία, τις μεθόδους και τους τομείς που επικεντρώνει την δράση της η Αστυνομία. Όλη η τεχνολογία που σχετίζεται με το DNA, άλλαξε δομικά και αναβάθμισε την αστυνομική έρευνα. Επίσης τα εγκληματολογικά εργαστήρια, η αρτιότητα των οποίων όπως και η εμπειρία που προστίθεται, έδωσαν πρωτόγνωρες δυνατότητες στον εντοπισμό και την ταυτοποίηση των δραστών. Η δυνατότητα της ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης, οι data, αλλά και ο τρόπος ανίχνευσης με ψηφιακά μέσα κινήσεων και συνομιλιών οδήγησε σε νέου τύπου αστυνομία.

Αλλά από την άλλη πλευρά η τεχνολογία εξόπλισε και το έγκλημα. Για παράδειγμα οι απειλές για τις συναλλαγές που προστέθηκαν, οι απάτες που μπορούν να γίνουν, το επονομαζόμενο «σκοτεινό διαδίκτυο» στη διακίνηση ναρκωτικών, όπλων, παιδικής πορνογραφίας οδήγησαν στην συγκρότηση νέων τομέων και δομών στην Αστυνομία, όπως οι διευθύνσεις δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος . Στην παρούσα πλέον φάση υπάρχουν απειλές ακόμη και για την εθνική, κρατική ασφάλεια, μέσω του επονομαζόμενου «κυβερνοπολέμου», που απασχολούν και αποτελούν πρόκληση για τις Αστυνομικές δομές και τις υπηρεσίες ασφαλείας μιας χώρας, φυσικά και της Ελλάδας. Νέες μορφές εγκλήματος προστέθηκαν στις παλιές. Όπως το trafficking, που πήρε τεράστια έκταση την τελευταία 15ετία ή η εμπορία ανθρωπίνων οργάνων κυρίως

σε χώρες του τρίτου κόσμου που ήταν εξόχως περιορισμένη ως εγκληματική δραστηριότητα στο παρελθόν (2022, σελ. 3).

Επίσης άλλαξαν ριζικά οι συνθήκες μέσα στις οποίες κινείται το αστυνομικό έργο, μέσα από τις διαδοχικές νομοθεσίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία των μειονοτήτων ή την έμφυλη βία και τον ρατσισμό, την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, την προστασία του απορρήτου των συναλλαγών, των επικοινωνιών και της ατομικής δραστηριότητας.

Τεράστια είναι και η απόσταση που χωρίζει το 2005 με το σήμερα και σε σχέση με την διεθνή και ευρωπαϊκή αστυνομική συνεργασία τόσο στο ποινικό πεδίο, όσο και στο αστικό ή οικονομικό έγκλημα. Ακόμη και στα ζητήματα τρομοκρατίας, μέχρι και το 2009 υπήρχε προτεραιότητα στην εγχώρια τρομοκρατία, με την δράση οργανώσεων όπως η «17 Νοέμβρη», ο «ΕΛΑ», ο «Επαναστατικός Αγώνας».

Αρχικά, μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, όταν επλήγησαν οι ΗΠΑ από την Αλ Κάϊντα, αλλά φυσικά και μετά τον ISIS και τα μαζικά πλήγματα στην Ευρώπη, η διεθνής τρομοκρατία και ο ακήρυχτος πόλεμος του ισλαμικού εξτρεμισμού, δημιούργησαν απολύτως διαφορετικά δεδομένα και προτεραιότητες για τις Αστυνομίες και τις αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες στη Δύση (2022, σελ. 3).

Εν κατακλείδι, μπορεί να ειπωθεί πως άλλαξαν και όλα στη συνεργασία των Αστυνομιών μεταξύ τους, στη βάση των κοινών δομών που συγκροτήθηκαν τόσο για την συλλογή, επεξεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο στην επονομαζόμενη αστυνομική και αντιτρομοκρατική συνεργασία. Στην Ελλάδα μάλιστα εξαιτίας της διοργάνωσης του πρώτου παγκόσμιου αθλητικού γεγονότος μετά την 9/11, των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004, το πέρασμα σε αυτήν την νέα εποχή διεθνούς συγκρότησης με «μέτωπο» προς την εσωτερική ασφάλεια υπήρξε πολύ έντονο και πολύ δημιουργικό.

5.5 Τα Συνταγματικά Δικαιώματα των Φυλακισμένων

Με σκοπό το Σωφρονιστικό σύστημα να επιτυγχάνει το στόχο της καταστολής κι της κοινωνικής επανένταξης του παραβάτη, αξίζει να σημειωθούν εδώ (καθώς παραπάνω αναφέρθηκε ο ρόλος της Αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική) τα δικαιώματα των κρατουμένων ώστε να φωτιστεί η συμβολή τους στην σωφρονιστική διαδικασία.

Σύμφωνα με τον Καρύδη (2011, σελ. 93), οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα για εκπαιδευτικές διευκολύνσεις, με παράλληλη φοίτηση στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας αλλά κι της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, ώστε να είναι ικανοί να μεταφέρονται στη κοινωνία της πληροφορίας, με βάση το Άρθρο 25 του Σωφρονιστικού Κώδικα, όπου *«η εκπαίδευση των κρατουμένων αποβλέπει στην απόκτηση ή συμπλήρωση της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, καθώς κι στην επαγγελματική κατάρτιση τους»*. Επίσης, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες θα πρέπει να διεξάγονται χωρίς προβλήματα, με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση στα πλαίσια των σωφρονιστικών καταστημάτων.

Δευτερευόντως, το δικαίωμα στην θρησκευτική ελευθερία κι την ιδιωτικότητα των καταδικασμένων, σύμφωνα με τον Συνήγορο του Πολίτη (2008, σελ. 101), με την εξασφάλιση συνθηκών ισότητας ανάμεσα σε χριστιανούς ορθόδοξους κι μη, αποτελεί ένα συμπληρωματικό αλλά εξίσου σπουδαίο δικαίωμα των φυλακισμένων.

Στην συνέχεια, η υγειονομική φροντίδα κι περίθαλψη για τυχόν προβλήματα υγείας τα οποία μπορεί να αντιμετωπίζουν οι κρατούμενοι, είναι σημαντικό δικαίωμα, με βάση τον Καρύδη (2011, σελ. 104). Το παραπάνω δικαίωμα βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, εξετάζοντας την υποχρέωση για σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Τέλος, η δυνατότητα επικοινωνίας με τον συνήγορο κι η παράλληλη απομόνωση σε συγκεκριμένο κελί, όταν συντρέχει κίνδυνος για την ζωή του κατηγορούμενου, σύμφωνα με τον Καρύδη (2011, σελ. 116), ενισχύουν την ασφαλή έκτιση της ποινής του παραβάτη.

Όλα τα παραπάνω, υπηρετούν τους σκοπούς της κοινωνικής επανένταξης κι συμβάλλουν στην μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της ποινής.

5.6 Η Αποδοτική Λειτουργία της Αστυνομίας στην Πρόληψη κι στην Καταπολέμηση του Εγκλήματος- Στατιστικά Στοιχεία Παραδείγματα εγκληματικής δραστηριότητας

Η αποτελεσματική λειτουργία της αστυνομίας η οποία απασχόλησε την ελληνική κοινωνία από το 1990 κι μετά, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 206), συνδέεται με τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το αστυνομικό σύστημα, τις βασικές αρχές που το διέπουν αλλά κι τις δομικές λειτουργίες που αυτό επιτελεί.

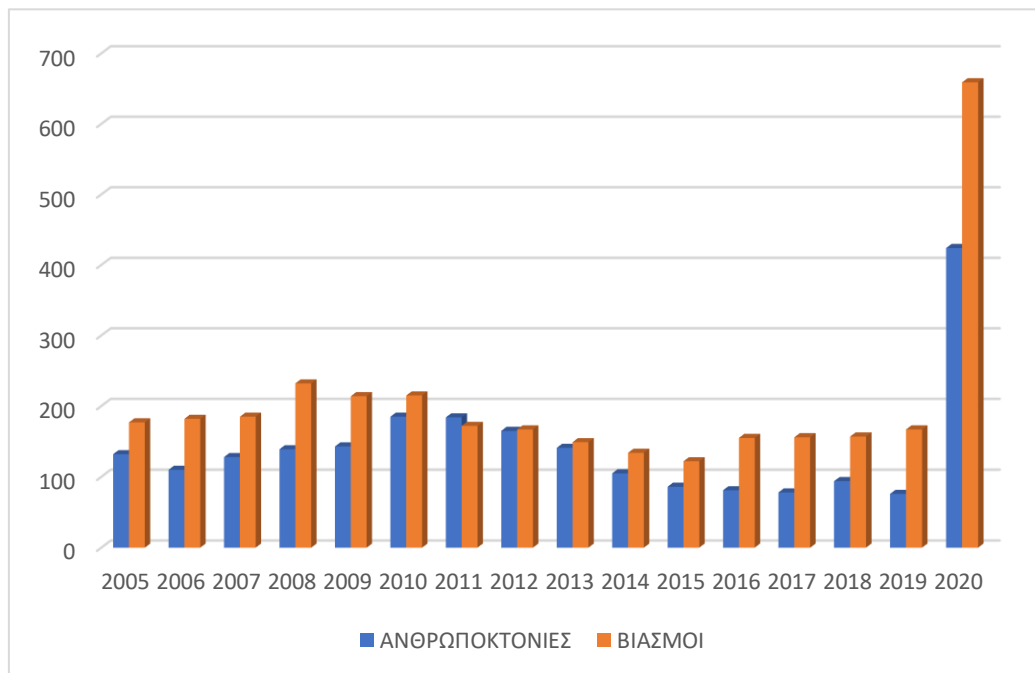
Επιπλέον, υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος, ήρθαν στο φως της δημοσιότητας, όπως το παράδειγμα της υπόθεσης το 2015 της δολοφονίας του 20^{ου} τότε Βαγγέλη Γιακουμάκη, όπου με βάση τις αρχές ο άτυχος νέος δέχονταν συστηματικό εκφοβισμό στην σχολή στην οποία φοιτούσε, δια μέσου λεκτικής κι σωματικής βίας από ορισμένους συμφοιτητές του. Στην υπόθεση αυτή, ύστερα από έξι χρόνια, με βάση τις εφημερίδες της εποχής, ασκήθηκε ποινική δίωξη από την εισαγγελία για ανθρωποκτονία από πρόθεση, αναδεικνύοντας ένα σαφές παράδειγμα φαινομένου βίας κι εγκλήματος κατά της ζωής το οποίο οι αρχές κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν.

Με βάση το παραπάνω παράδειγμα, το υψηλό αίσθημα της ασφάλειας των πολιτών, η ορθή επιβολή του νόμου κι ο έλεγχος της εγκληματικότητας δια μέσου εξειδικευμένων δράσεων (περιπολίες), αναδεικνύονται ως αναπόσπαστο κομμάτι, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 206), της επίτευξης της αποτελεσματικότητας της Ελληνικής Αστυνομίας.

Αν κι ο σκοτεινός αριθμός της εγκληματικότητας κι η αμφιβολία της εγκυρότητας των αναγραφόμενων ποσοστών του εγκλήματος αποτελούν τροχοπέδη για την αξιόπιστη ποσοτική έρευνα της Αστυνομίας για το έγκλημα, στα παρακάτω διαγράμματα θα παρουσιασθούν τα ποσοστά ορισμένων τελεσμένων εγκλημάτων κατά της ζωής (ανθρωποκτονίες κι βιασμοί) αλλά κι οι συλλήψεις που επιτεύχθηκαν από την αστυνομία για τα έτη 2005 μέχρι 2020.

Διάγραμμα 5.1

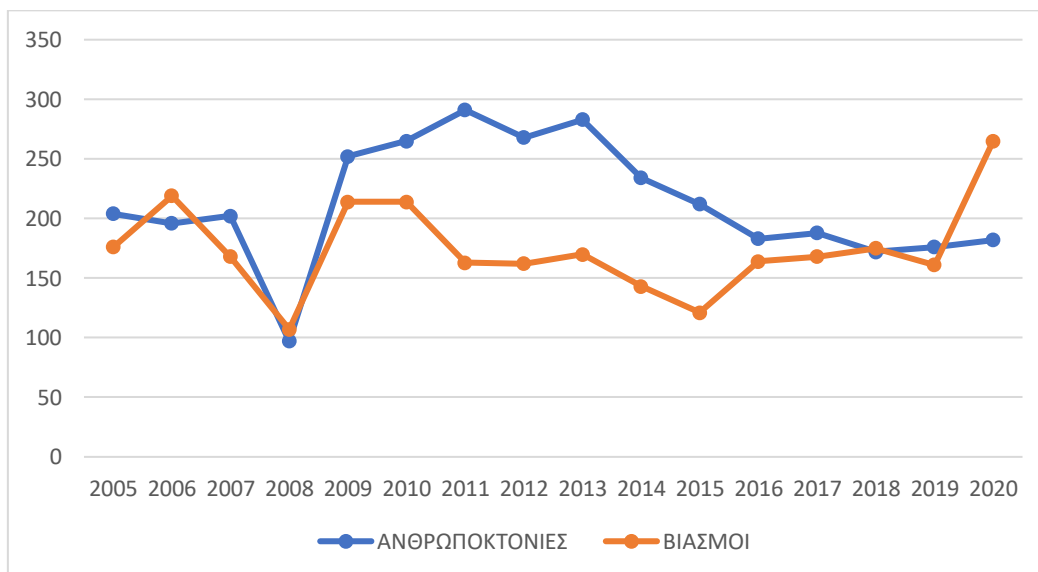
Τετελεσμένα εγκλήματα κατά της ζωής στην Ελληνική Επικράτεια 2005-2020

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας 2005-2020

Διάγραμμα 5.2

Εξιχνιασμένες Υποθέσεις κατά της ζωής στην Ελληνική Επικράτεια 2005-2020

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας 2005-2020

Η αποτελεσματικότητα, επιπροσθέτως, της Ελληνικής Αστυνομίας, σχετίζεται με ένα δημοκρατικό μοντέλο διακυβέρνησης βασισμένο στο κράτος δικαίου, τα οποία αποτελούν τους ποιοτικούς δείκτες της αποτελεσματικότητας, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 208).

Συμπερασματικά, πέρα από την καταγεγραμμένη εγκληματικότητα είναι σημαντικό να εξετάζεται κι ο βαθμός της θυματοποίησης των κοινωνικά ευάλωτων πολιτών, ώστε να δίνονται κι τα ποσοτικά κι τα ποιοτικά στοιχεία στην παραπάνω ανάλυση. Επίσης, η επαγγελματική νοοτροπία της αστυνομίας, η σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στη τελευταία κι τους πολίτες κι ο δημοκρατικός έλεγχος της σωφρονιστική αρχής, διαμορφώνονται ως οι παράγοντες που επηρεάζουν την υλοποίηση της αστυνόμευσης, σύμφωνα με την Βιδάλη (2012, σελ. 210).

5.7 Δράσεις μετά το 2020

5.7.1 Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλίκων

Σύμφωνα με το έκτο κεφάλαιο (ουσιαστικό ποινικό δίκαιο) κι το Άρθρο 18 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στην σεξουαλική εκμετάλλευση κι τη σεξουαλική κακοποίηση, ποινικοποιείται η *«συμμετοχή σε σεξουαλικές δραστηριότητες με ένα παιδί το οποίο, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, δεν έχει φτάσει στη νόμιμη ηλικία για σεξουαλικές δραστηριότητες»*.

Στο παραπάνω κείμενο του 2007, αλλά κι στο Άρθρο 5 του Ελληνικού Συντάγματος για την διατήρηση κι προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, βασίστηκε στις 2 Νοεμβρίου 2022 η ελληνική κυβέρνηση, όπου παρουσίασε στην Βουλή το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλίκων, με κατεύθυνση την σεξουαλική κακοποίηση κι εκμετάλλευση των παιδιών (Παπακώστα, 2022, σελ. 6).

Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, με βάση το πρόσφατο γεγονός της εγκληματικής δράσης στην περιοχή του Κολωνού, συζητήθηκε η παρούσα κατάσταση της παιδικής προστασίας από σεξουαλικά αδικήματα. Τα τελευταία χαρακτηρίστηκαν ως πολύμορφα κι σε έξαρση από την ελληνική κυβέρνηση, όπου με βάση το Συμβούλιο της Ευρώπης 1/5 παιδιά είναι πιθανόν να πέσουν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός πως ο δράστης, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών (2022, σελ. 6), προσεγγίζει το θύμα του μέσα στο στενό πλαίσιο της οικογένειας ή κι του άμεσου περιβάλλοντος του ανηλίκου.

Επίσης, διατυπώθηκαν στην ίδια συζήτηση οι λόγοι για τους οποίους παρόμοια εγκλήματα με αυτό του Κολωνού δεν επιλύθηκαν στο παρελθόν αποδοτικά κι γρήγορα. Αρχικά, ο στιγματισμός κι η αδράνεια, σε συνδυασμό με την πολυνομία κι την επικάλυψη των αρμοδιοτήτων των φορέων λήψης αποφάσεων, αποτελούν τις βασικές αιτίες για το παραπάνω πρόβλημα, με βάση την Βουλή.

Έτσι, με βάση το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών (2022, σελ. 21), το εγχείρημα αυτό αποτελεί έναν οδικό χάρτη,

χαρακτηριζόμενο από μια διαρκή οριζόντια πολιτική μηδενικής ανοχής στο έγκλημα κι με σαφείς στόχους (όπως για παράδειγμα η πρόληψη κι η παράλληλη θωράκιση των ανηλίκων, την βαθύτερη διερεύνηση των υποθέσεων του οργανωμένου εγκλήματος αλλά κι την καταδίκη των ενόχων με προληπτικά μέτρα πολιτικής για τον σωφρονισμό τους).

Εξίσου σημαντική κρίθηκε η πενταετία 2022 με 2027, όπου σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (2022, σελ. 24), προτάσσεται ο συντονισμός στις υπηρεσίες πρόληψης κι καταστολής, με σκοπό την απονομή της δικαιοσύνης στους παθόντες ανηλίκους. Οι δράσεις, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης, θα αφορούν την καταγραφή των ποσοστών των συγκεκριμένων τύπων εγκληματικής δράσης, την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας αλλά κι τον καθορισμό αποδοτικών δράσεων.

Επίσης, θα δημιουργηθεί το Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων αλλά κι το Εθνικό Αρχείο Καταγραφής κι Επιτήρησης Κρουσμάτων, όπου μέσω του τελευταίου θα ανιχνεύονται τα κρούσματα κι θα αναλαμβάνουν δράση οι εμπλεκόμενοι φορείς. Τέλος, η ίδρυση νέων δομών για τους ανήλικους, με την ταυτόχρονη μέριμνα δια μέσου εξειδικευμένων ψυχολόγων στα σχολεία, κι για παιδιά με ειδικές ανάγκες, αποτελεί καινοτομία με βάση το Σχέδιο Δράσης (2022, σελ. 30).

Με σκοπό να περάσει η εργασία στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής, ένα τελευταίο αξιοσημείωτο στοιχείο αποτελεί η συνεργασία μεγάλου αριθμού των Υπουργείων στο εγχείρημα που εξετάστηκε παραπάνω, με τον Υπουργό της Επικρατείας να συνεπικουρεί μαζί με τον Εθνικό Συντονιστή κι την Επιτροπή Παρακολούθησης Δημόσιων Πολιτικών την πρόοδο της εκτέλεσης του προγράμματος, με απώτερο στόχο την αυστηροποίηση των ποινών για την επίτευξη της προστασίας των ανηλίκων.

5.7.2 Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής

Εκτός από την παρουσίαση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλίκων τον Νοέμβριο του 2022, ο Γενικός Γραμματέας της Αντεγκληματικής Πολιτικής που εντάσσεται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, ανέδειξε στις 21 Δεκεμβρίου 2022 τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής.

Όπως έγινε φανερό κι στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, βασικός στόχος αποτελεί η εναρμόνιση του αναθεωρημένου Σωφρονιστικού Κώδικα με τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δράσεις θα αφορούν τους τομείς της ασφάλειας, της εκπαίδευσης κι της υγείας, όσων είναι έγκλειστοι στις δομές κράτησης αλλά κι των υπαλλήλων στις παραπάνω δομές. Επίσης, η κοινωνική επανένταξη κι η ίδρυση νέων σωφρονιστικών καταστημάτων αποτελούν περαιτέρω στόχους του προγράμματος. Η ορθή εκπαίδευση του προσωπικού, οι αναβαθμισμένες υλικοτεχνικές υποδομές κι η δημιουργία του τμήματος Πρόληψης της Παραβατικότητας των νέων, με εξειδικευμένους εργαζόμενους, θα ενισχύσει περισσότερο την προσπάθεια για την επίτευξη της ασφάλειας (Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, 2022) .

Τέλος, τα στοιχεία της διαβούλευσης κι της συνεργασίας των αρμόδιων επιτροπών στην Βουλή κι των Ανεξάρτητων Αρχών (Συνήγορος του Πολίτη), θα συντελέσει καθοριστικά στο πρόγραμμα αυτό της Αντεγκληματικής Πολιτικής.

5.8 Ανακεφαλαίωση

Συμπερασματικά, στο κεφάλαιο αυτό αναδύθηκε η ιστορία προέλευσης της Ελληνικής Αστυνομίας από την έναρξη της λειτουργίας του ελληνικού κράτους έως κι το 1984, με τους θεσμούς της Χωροφυλακής κι της Αστυνομίας των Πόλεων να συνεργάζονται, αρχικά, μεταξύ τους, προτού ενοποιηθούν στην σύγχρονη έννοια της Αστυνομίας. Στην συνέχεια, δόθηκε έμφαση στο ελληνικό αστυνομικό σύστημα κι στον ρόλο της αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική, με βάση τα στοιχεία που πάρθηκαν από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Όμως, ο θεσμός της φυλακής κι τα δικαιώματα των φυλακισμένων, τα οποία είναι νομοθετικά κατοχυρωμένα στο Ελληνικό Σύνταγμα, δεν θα μπορούσαν να μην συμπεριληφθούν στο κεφάλαιο αυτό, καθώς είναι ιδιαίτερης σημασίας για την Αντεγκληματική Πολιτική. Για το τέλος του κεφαλαίου, επιλέχθηκε η επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων των εγκλημάτων κατά της ζωής, για την εξέταση της αποδοτικής ή όχι λειτουργίας της Αστυνομίας από το 2005 έως κι το 2020, με σαφείς αναφορές σε αληθινές περιπτώσεις εγκλημάτων, όπως κι οι λαμβανόμενες δράσεις από το 2020 έως κι το 2027, για τη προστασία των ανηλίκων από τα σεξουαλικά αδικήματα κι τη χρήση βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Παράγοντες που επηρέασαν τον ρυθμό της Εγκληματικότητας από το 2005 έως το 2020

6.1 Εισαγωγή

Καθώς η εργασία έφτασε στο τέλος της, στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια σύντομη αναφορά στους παράγοντες που επηρέασαν με τον δικό τους τρόπο την εγκληματικότητα από το 2005 έως το 2020. Ύστερα από το παραπάνω, η εργασία θα περάσει στο βασικό συμπέρασμα που θα απαντάει στο ερευνητικό ερώτημα που τέθηκε στην αρχή της έρευνας, για το κατά πόσο το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη κι η Ελληνική Αστυνομία, μέσω της Αντεγκληματικής Πολιτικής που εφαρμόστηκε από το 2005 έως το 2020, λειτούργησε αποδοτικά για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος κατά της ζωής προάγοντας την εσωτερική ασφάλεια στην χώρα.

6.2 Η άσκηση επιρροής ορισμένων παραγόντων στο έγκλημα

Αρχικά, την περίοδο της οικονομικής κρίσης από το 2009 έως κι το 2012, σύμφωνα με τις στατιστικές εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας του 2012, αυξήθηκαν τα ποσοστά των ανθρωποκτονιών, των ληστειών αλλά κι οι κλοπές οχημάτων.

Τα παραπάνω ποσοστά επιβεβαιώνονται κι από την Eurostat (2010), όπου χώρες όπως η Ισπανία, η Ιταλία, η Ελλάδα κι η Πορτογαλία, καθώς βρίσκονται αντιμέτωπες με την σφοδρή οικονομική κρίση, έχουν αυξημένη εγκληματικότητα στους τομείς των βίαιων εγκλημάτων κι των οικονομικών σκανδάλων, σύμφωνα με την Γερολύμπου (2012, σελ. 1).

Η οικονομική ύφεση επιδείνωσε τα ποσοστά της εγκληματικότητας, καθώς κατέστησε τους προϋπολογισμούς της αστυνομίας μη ανθεκτικούς αλλά μειωμένους κι την ένταξη σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για την εκπαίδευση των αστυνομικών υπαλλήλων περιορισμένη ή κι μηδενική, σύμφωνα με την κλινική ψυχολόγο Γερολύμπου (2012, σελ. 1).

Στην παραπάνω απειλή της εσωτερικής ασφάλειας, προτείνονται μέτρα αντιμετώπισης, όπως η διαχείριση νέων τεχνολογιών με χαμηλό κόστος που να εξυπηρετούν την ασύγχρονη τηλεδιάσκεψη κι κατά συνέπεια, την εξελιγμένη εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης, προτείνεται η ένταξη εθελοντών στο πρόγραμμα της «Προστασίας της Γειτονίας», όπου αυτό θα ισοσταθμίσει την αστυνομική ανεπάρκεια, λόγω του μη ικανοποιητικού ποσοστού των αστυνομικών. Τέλος, η συνεργασία αστυνομίας κι εταιρειών φύλαξης, των γνωστών ως security, θα συμβάλει, σύμφωνα με την Γερολύμπου (2012, σελ. 2), στην εσωτερική ασφάλεια των πολιτών.

Επίσης, η θρησκεία είναι ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει τη εγκληματικότητα. Έτσι, σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (2022, σελ. 5), οι θρησκείες και οι Εκκλησία έχουν ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνική συγκρότηση. Σε αυτό που χαρακτηρίζεται ως ηθική των πραγμάτων ή έντιμος βίος. Ο κώδικας συμπεριφοράς ενός ανθρώπου που πιστεύει στον Θεό, εκκλησιάζεται τακτικά, ακολουθεί τα κηρύγματα του Ευαγγελίου, είναι «σύμμαχος» σε κάθε περίπτωση για την αποδοχή ή την υπακοή στους νόμους, την αποδοχή των κανόνων της τάξης, του σεβασμού στην συγκροτημένη δημοκρατικά Πολιτεία, την αίσθηση ευταξίας στην καθημερινότητα.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα Συντάγματα αλλά και η κείμενη νομοθεσία , σχετίζονται στην βάση της ηθικής που προβάλουν και ενσωματώνουν, με τα βασικά κηρύγματα της κυρίαρχης θρησκείας. Ειδικά όταν μιλάμε για χώρες συνεκτικές ως προς την εθνότητα, την θρησκεία και τις οικογενειακές παραδόσεις , όπως η Ελλάδα.

Όμως, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να δεχθεί κάποιος την ταύτιση των ανθρώπων που είναι συνδεδεμένοι στενά με την θρησκεία με την ηθική τάξη και την νομιμότητα. Γιατί στην περίπτωση αυτή η ίδια η πραγματικότητα θα διαψεύσει έναν τέτοιου τύπου δογματισμό. Η κοινωνική πραγματικότητα είναι γεμάτη από «αγνωστικιστές» ως προς την αποδοχή της ύπαρξης θεού, καθ' όλα έντιμους, νομιμόφρονες πολίτες , με ηθική συμπεριφορά στην ζωή , την εργασία και τις σχέσεις τους στην καθημερινότητα. Από την άλλη, στο αστυνομικό δελτίο υπάρχει πολύ συγκεκριμένη περιπτώσιολογία και στην χώρα μας και διεθνώς όπου πρόσωπα πολύ συνδεδεμένα με την θρησκεία ή την Εκκλησία , να εμπλέκονται σε επαίσχυντα εγκλήματα ή οικονομικές απάτες ή αντικοινωνική συμπεριφορά.

Η θρησκεία, όμως, συνδέεται με την βάση της κοινωνικής συγκρότησης και οι δοξασίες της με την αντίληψη περί ηθικού ή ανήθικου. Δεν πρέπει να παραλειφθεί ότι μια αίρεση του Ισλάμ στην έννοια του «τζιχάντ» νομιμοποίησε την μαζική , απολύτως βίαιη, μαζική τρομοκρατία της Αλ Κάϊντα, του ISIS και των άλλων ριζοσπαστικών εξτρεμιστικών οργανώσεων , με εκατόμβες αθώων ως θύματα τους. Επίσης μελετώντας την παγκόσμια ιστορία στους αιώνες δεν μπορεί παρά να συνειδητοποιήσει κάποιος ότι ο θρησκευτικός φανατισμός καθοδήγησε σε τεράστια εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή σε «κυνήγι μαγισσών» για απολύτως ανθρώπινες σκοπιμότητες .

Τέλος, οι μεταναστευτικές ροές του 2015 κι η πανδημία του κορονοϊού, επηρέασαν την αύξηση της εγκληματικότητας απέναντι σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως υποστηρίζει το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για το Έγκλημα (UNODC, 2022).

6.3 Ανακεφαλαίωση

Το κεφάλαιο αυτό, ως το τελευταίο της εργασίας, ανέλυσε εν συντομία τους βασικούς παράγοντες που επηρέασαν την εγκληματική δραστηριότητα την περίοδο από το 2005 μέχρι κι το 2020, αποτελώντας τη μετάβαση στα συμπεράσματα που θα εξαχθούν από όλη την παραπάνω έρευνα. Με την προσπάθεια αυτή, η συγγραφέας επιδίωξε με τον δικό της τρόπο να συμβάλει στην επιστημονική πρόοδο, για το καίριο ζήτημα της κατανόησης της έννοιας της Εσωτερικής Ασφάλειας κι της Αντεγκληματικής Πολιτικής στην Ελλάδα, με στόχο την πρόληψη κι την καταστολή της παραβατικής συμπεριφοράς.

Συμπεράσματα

Η εργασία αυτή μελέτησε το κατά πόσο ήταν αποδοτικές οι προσπάθειες του ελληνικού κράτους την περίοδο από το 2005 έως το 2020 σχετικά με την εξασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας των πολιτών.

Στο πρώτο κεφάλαιο, ορίστηκε η παραπάνω έννοια με βάση το Ενωσιακό Δίκαιο, προβλήθηκαν η Επιτροπή Πολιτικής κι Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι η Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας, ως τα θεσμικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στο οργανωμένο έγκλημα, το οποίο με βάση την Σύμβαση του Πατέρμου αποτελεί τη βασική απειλή της Εσωτερικής Ασφάλειας σε ευρωπαϊκό κι εθνικό επίπεδο. Στο τέλος του πρώτου κεφαλαίου, κρίθηκε απαραίτητο να εισαχθούν κι τα προγράμματα υποστήριξης της Ένωσης για Εσωτερική Ασφάλεια, δηλαδή το Ταμείο της Εσωτερικής Ασφάλειας κι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN, σελ. 2022).

Στο επόμενο κεφάλαιο, συζητήθηκε η έννοια της εγκληματικής οργάνωσης στην Ελλάδα κι του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στο πρώτο κεφάλαιο ως το πρόβλημα που χρήζει άμεσης επίλυσης, με βάση το νέο αναθεωρημένο Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο επιδίωξε να εστιάσει το ενδιαφέρον του στην περίπτωση της Ελλάδας, επιτυγχάνοντας μια ομαλή μετάβαση από τον ευρωπαϊκό χώρο του πρώτου κεφαλαίου στον εθνικό. Για να επιτευχθεί η εσωτερική ασφάλεια στην Ελλάδα κρίσιμης σημασίας ήταν η προσπάθεια για συρρίκνωση των εγκλημάτων κατά της ζωής (εμπορία ανθρώπων, εμπόριο ναρκωτικών κι την παράνομη μετανάστευση), καθώς με βάση τις εκθέσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για την εγκληματικότητα, έγινε φανερό πως ιδιαίτερα την δεκαετία από το 2005 έως το 2015 τα τρία αυτά εγκλήματα ήταν σε ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά. Για τον λόγο αυτό αναπτύχθηκε η Υπηρεσία του Οργανωμένου Εγκλήματος, βασισμένη στο Άρθρο 11 της Ελληνικής Αστυνομίας, στη οποία οι πολίτες μπορούν να απευθυνθούν σε περιπτώσεις ανίχνευσης οργανωμένων εγκλημάτων, ιδιαίτερα της εμπορίας ανθρώπων αλλά κι της εκμετάλλευσης της γενετήσιας ελευθερίας, με σκοπό να όχι μόνο να νιώθουν αλλά να είναι κι ασφαλείς.

Το τρίτο κεφάλαιο, ανέδειξε την έννοια κι τα περιεχόμενα της Αντεγκληματικής Πολιτικής, ως δημόσιας πολιτικής για το έγκλημα. Τα πρότυπα της Αντεγκληματικής Πολιτικής έπαιξαν καίριο ρόλο, καθώς σύμφωνα με τους εγκληματολόγους αποτελούν τα θεωρητικά μοντέλα με βάση τα οποία οι κυβερνήσεις λαμβάνουν τις αποφάσεις για τη πάταξη του εγκλήματος, με το πρότυπο της ασφάλειας να κυριαρχεί από το 2015 κι ύστερα, κι την κοινωνική πρόληψη ως την συμβολή της Αντεγκληματικής Πολιτικής να ενισχύει την προσπάθεια των αρχών, δια μέσου της καταδίκης όσων παραγόντων οδηγούν στο έγκλημα.

Παρακάτω, έγινε προσπάθεια να τονιστεί το έργο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αλλά κι της Ελληνικής Αστυνομίας για την Εσωτερική Ασφάλεια. Στο τέταρτο κεφάλαιο, εισήχθη η Λευκή Βίβλος για την προστασία των πολιτών, ένα πρωτότυπο είδος συμβολαίου ανάμεσα στις αρχές κι τους πολίτες, το οποίο περιγράφει τις θεμελιώδεις αρχές για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με σαφείς στόχους κι επιδιώξεις. Στην συνέχεια, γράφτηκαν οι δημόσιες πολιτικές που πάρθηκαν από το 2005 έως το 2020 για το έγκλημα, βασισμένες σε πραγματοποιούμενη συνέντευξη με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, αλλά κι βαρύτητα που έχει η νέα πενταετής στρατηγική για την ενίσχυση της συνεργασίας στην Ευρώπη σχετικά με την επίτευξη της ασφάλειας.

Το πέμπτο κεφάλαιο εμβάθυνε στην ιστορία της γέννησης της Ελληνικής Αστυνομίας κι του Αστυνομικού συστήματος, με την ενοποίηση της Χωροφυλακής κι της Αστυνομίας των Πόλεων το 1984. Επίσης, αναλύθηκε ο ρόλος της Αστυνομίας στην Σωφρονιστική Πολιτική κι τα Συνταγματικά Δικαιώματα των Φυλακισμένων, ώστε η έρευνα να μην είναι μονόπλευρη αλλά να δίνει την απαραίτητη σημασία κι στις δύο πλευρές ενός εγκλήματος. Όμως, η αποδοτική λειτουργία της Αστυνομίας στην πρόληψη κι στην καταπολέμηση του εγκλήματος αναδείχθηκε μέσω μιας διαγραμματικής απεικόνισης στατιστικών στοιχείων, όπου από το 2005 έως το 2008 οι συλλήψεις για εγκλήματα βιασμών κι ανθρωποκτονίες παρουσίασαν μια σχετικά χαμηλή πρόοδο, από το 2008 έως κι το 2011 τα ποσοστά αυτά αυξήθηκαν κι τα έτη από το 2011 έως το 2013 διατηρήθηκαν σε σταθερή πορεία. Από το 2013 έως το 2016, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, οι συλλήψεις παρουσίασαν μια σχετική μείωση ενώ οι αντίστοιχες τετελεσμένες εγκληματικές πράξεις είχαν ανοδική πορεία. Από το 2016 ενώ τα εγκλήματα κατά της ζωής

παρουσίασαν μια σχετική αύξηση στα ποσοστά τους, διατηρήθηκαν σταθερά έως και το 2020, όπως συνέβη κι με τις συλλήψεις που επιτεύχθηκαν. Επιπροσθέτως, προστέθηκαν ορισμένες δράσεις της ελληνικού κράτους από το 2020 κι ύστερα, όπως αυτές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Αδικήματα κατά των Ανηλίκων αλλά κι ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής, με σκοπό να γίνει φανερό πως το ζήτημα της ασφάλειας είναι κι θα είναι για πάντα επίκαιρο κι θα επιβάλλει την λήψη μέτρων για την διατήρηση της.

Το έκτο κεφάλαιο, λειτούργησε ως μία κατακλείδα της έρευνας, όπου παρουσιάστηκαν σε σύντομο χρόνο ορισμένοι βασικοί παράγοντες που επηρέασαν την εγκληματικότητα από το 2005 έως το 2020. Μερικοί από τους οποίους ήταν η οικονομική κρίση του 2009, οι μεταναστευτικές κι προσφυγικές ροές του 2015 αλλά κι η πανδημία του 2020, την περίοδο των οποίων παρουσιάστηκε άνοδος των σεξουαλικών αδικημάτων κι της εμπορίας ανθρώπων, όπως επίσης κι των κλοπών οχημάτων, σύμφωνα με επίσημες βιβλιογραφικές κι όχι μόνο πηγές.

Συμπερασματικά, το έγκλημα μοιάζει συμφυές με την ανθρώπινη φύση, όπως και το καλό και το συναίσθημα της αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων. Η προστασία όμως της κοινωνίας των πολιτών από το έγκλημα σχετίζεται με την λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα του «νόμου και της τάξης». Όσο περισσότερο ασφάλεια διασφαλίζεται σε μια συντεταγμένη δημοκρατικά κοινωνία, τόσο μεγαλύτερη είναι η ελευθερία των πολιτών στην καθημερινότητα τους. Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να γίνει διάκριση στις συνθήκες ασφάλειας σε μια χώρα που απολαμβάνουν οι πολίτες, από το αίσθημα ασφάλειας που νοιώθουν σε αυτήν. Πολλές φορές, υπέρ-προβάλλεται για λόγους πολιτικούς, ιδεοληπτικούς ακόμη και εμπορικούς το έγκλημα και αυτό κάνει ομάδες πολιτών να νοιώθουν πιο ανασφαλείς, από όσο στην πραγματικότητα είναι. Η παραδοχή αυτή δημιουργεί μια επιπλέον υποχρέωση στη δομή της Αστυνομίας, σε πολιτικό και επικοινωνιακό επίπεδο. Πέραν από την εκτέλεση του αστυνομικού έργου, θα πρέπει να δίνει σημασία και στην προβολή αυτού του έργου, καθώς και στην συνεχή ενημέρωση των πολιτών σε σχέση με το έγκλημα, αλλά και για το πώς θα προφυλαχθούν από αυτό και τις διάφορες εκφάνσεις του. Οι πολίτες δεν πρέπει να είναι μόνον κατά το δυνατόν ασφαλείς, αλλά να νοιώθουν επίσης ασφαλείς, καθώς το έγκλημα δεν μπορεί να καταργηθεί.

Βιβλιογραφία

Commission, E. (2020). *First Progress Report on the EU Security Union Strategy*. Βέλγιο.

Commission, E. (2021). *The EU Security Union Strategy Second Progress Report*. Βέλγιο.

Commission, E. (2021). *Third Progress Report on the implementation of the EU Security Union Strategy*. Βέλγιο.

Commission, E. (2022). *Fifth Progress Report on the implementation of the EU Security Union Strategy*. Βέλγιο.

Commission, E. (2022). *Fourth Progress Report on the implementation of the EU Security Union Strategy*. Βέλγιο.

Glencross. (2016). *Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*. Αθήνα. Σιδέρη.

Αλεξιάδης, Σ. (2004). *Εγκληματολογία*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Αστυνομία, Ε. (2005-2020). *Ετήσιες εκθέσεις οργανωμένου εγκλήματος*. Αθήνα.

Αστυνομία, Ε. (2013). Άρθρο 11: *Υπηρεσία Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος και Αντιμετώπισης Τρομοκρατίας*. Αθήνα.

Βέρνου, Σ. (2017). *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Οι πολλαπλές κρίσεις και οι Προκλήσεις του Μέλλοντος*. Αθήνα: Παπαζήση.

Βιδάλη, Σ. (2012). *Αστυνομία: Έλεγχος του εγκλήματος κι Ανθρώπινα Δικαιώματα*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Βιδάλη, Σ. (2017). *Πέρα από τα όρια- Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα*. Αθήνα. Νομική Βιβλιοθήκη.

Βικιπαίδεια. (2022). *Διάσκεψη της Αβάνας*. Αθήνα.

Βουλή. (2021). *Το Σύνταγμα της Ελλάδος*. Αθήνα.

- Γερολύμπου, Κ. (2012). *Οικονομική Κρίση και Εγκληματικότητα*. Αθήνα. Αστυνομική Ανασκόπηση
- Έθνη, Η. (1997). UNODC – *Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Εγκλημα*. Βιέννη
- Ένωση, Ε. (2014). *Χρηματοδοτική στήριξη για τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και την κοινή πολιτική θεωρήσεων: Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας*. Βέλγιο
- Επιτροπή, Ε. (2001). *European Crime Prevention Network*. Βέλγιο
- Επιτροπή, Ε. (2021). *Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*. Στρασβούργο.
- Επιτροπή, Ε. (2021). *Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος: νέα πενταετής στρατηγική για την ενίσχυση της συνεργασίας πανευρωπαϊκά και για καλύτερη χρήση των ψηφιακών εργαλείων για έρευνες*. Βέλγιο
- Επιτροπή, Ε. (2022). *Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας*. Βέλγιο
- Ευρώπης, Σ. τ. (2007). *Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και τη Σεξουαλική Κακοποίηση*. Βέλγιο.
- Ιστορική Ανασκόπηση των Αστυνομικών Σωμάτων στην Ελλάδα*. (2016). Αθήνα. Αστυνομική Ανασκόπηση, σ. 43.
- Καρύδης, Β. (2011). *Ποινικός εγκλεισμός και δικαιώματα : η οπτική του Συνηγόρου του Πολίτη / εισαγωγή*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Κοινοτήτων, Ε. Ε. (2000). *Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Βέλγιο
- Λάζος, Γ. (2007). *Κριτική Εγκληματολογία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μαραβέγιας, Ν. (2016). *Ευρωπαϊκή Ένωση, Δημιουργία, εξέλιξη, προοπτικές*. Αθήνα: Κριτική.
- Ντόκος, Θ. (2011). *Προκλήσεις Εσωτερικής Ασφάλειας: Η ανάγκη μεταρρύθμισης του μηχανισμού διαχείρισης εκτάκτων καταστάσεων*. Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής, 8. Policy Paper. Αθήνα.

- Πανούσης, Γ. (2000). *Θεμελιώδη ζητήματα της εγκληματολογίας*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Πολίτη, Ι. Γ. (2022, Νοέμβριος). (Ι. Κοτσάνου, Δημοσιογράφος). Αθήνα.
- Πολίτη, Υ. Π. (2021). *Λευκή Βίβλος για την Προστασία του Πολίτη*. Αθήνα.
- Πολιτικής, Γ. Γ. (2022). *Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του έτους 2023 της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη από τον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος και Λοιπών*. Αθήνα.
- Ρούκουνας, Ε. (2015). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Συμβούλιο, Ε. (2010). *Σχέδιο στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Προς ένα ευρωπαϊκό πρότυπο ασφάλειας*. Βέλγιο
- Συμβούλιο, Ε. (2022, Οκτώβριος). *Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ)*. Βέλγιο.
- Συντονισμού, Π. τ. (2022). *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Προστασία των Παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση*. Αθήνα.
- Φαρσεδάκης, Ι. (2005). *Στοιχεία Εγκληματολογίας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γεώργιος, Χ. (2020). *Το άρθρο 187 ΠΚ «Οι περιπέτειες μιας εγκληματικής οργάνωσης»*. Στο Λ. Μαργαρίτης, *Ποινική Δικαιοσύνη* (σελ. 536-548). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Χρυσόγονος, Κ. (2014). *Συνταγματικό Δίκαιο*. Αθήνα. Σάκκουλα.